

1 / 2004

fonde

Fondsret
Fondsskatteret
Domme
Afgørelser

Forvaltningsinstituttet

for Lokale Pengeinstitutter

Forord

*Søren Friis,
direktør, cand.jur.
Forvaltningsinstituttet
for Lokale Pengeinstitutter*

Som direktør for Forvaltningsinstituttet vil jeg gerne byde Dem velkommen til vort blad Fonde og håber at vor ide med dette blad, vil falde i Deres smag.

Forvaltningsinstituttet for Lokale Pengeinstitutter er én af de 13 forvaltningsafdelinger, som er godkendt af Justitsministeriet til bestyrelse af bl.a. de bundne midler i ikke-erhvervsdrivende fonde.

Over tid skrives der meget om fonde og der træffes mange – navnlig skattemæssige – afgørelser. Om end vi i dag lever i et kommunikationssamfund og hvor mangt og meget kan hentes via internettet er det vor opfattelse, at der hos den professionelle rådgiver, administrator og det enkelte medlem af en fondsbestyrelse fortsat er behov for at kunne søge informationer ét sted.

I bladet Fonde vil der, som der er denne gang, være forskellige fondsretlige emner i artikelform, afgørelser af almen interesse fra fondsmyndighederne – Civilrettsdirektoratet og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, domstolsafgørelser og relevante afgørelser fra Landsskatteretten/Ligningsrådet med relation til fondeområdet. Samtlige afgørelser fra Landsskatteretten tilbage til og med 2001, er medtaget.

Det er redaktionens forventning, at vi kan samle tilstrækkeligt med stof, således at Fonde kan udkomme én gang om året.

En tak skal rettes til professor, lic.jur. Lennart Lyngé Andersen for hans medvirken til bladets tilblivelse, til kontorchef Rie Thoustrup Sørensen og fuldmægtig Lise Merrillid Hansen, Civilrettsdirektoratet og stud.jur. Marie Agerlin Petersen og specialkonsulent Peter Kroglund Jensen, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for artikler til bladet.

God fornøjelse med Deres læsning af bladet.

Indholdsfortegnelse

Forord	2
En bøn til justitsministeren	3
Anbringelse og bestyrelse af fondes midler	4
Almenvælgørende/almennyttig – begreber i skred?	17
Afsluttende bemærkninger om fondslovens § 9, stk. 2, og skattemyndighederne	20
Køben(havn) – nogle bemærkninger om Højesterets dom af 17. august 2004	22
Anmeldelse af "Stiftelser i Norden III"	25
Bestyrelses honorar i erhvervsdrivende fonde i 2003	27
Afgørelser fra Civilrettsdirektoratet	31
Domme, kendelser og afgørelser	37
Bilag	
Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 367 af 11. maj 2004 om anbringelse og bestyrelse af fondes midler	55

Udgivet af Forvaltningsinstituttet
for Lokale Pengeinstitutter
Toldbodgade 33, 3., 1253 København K
Tlf.nr. 3369 1777, fax-nr. 3314 9796
E-mail: forv@forvaltningsinst.dk
www.forvaltningsinst.dk

Redaktion:
Søren Friis, ansvarshavende
Professor, lic.jur. Lennart Lyngé Andersen
Skatteekspert Preben Bertelsen

Grafisk opsætning: MONTAGEbureauet ApS
Tryk: Kailow Graphic A/S
Foto: Lars Grunwald,
MONTAGEbureauet ApS og Polfoto

Oktober 2004, ISSN 1604-2409

En bøn til justitsministeren

Fondslovene blev gennemført i 1984, og de bragte såvel orden som et vist overblik på et område, hvortil der er knyttet store interesser.

Noget af det, der bragte orden på området, blev nedlagt ved den såkaldte afbureaukratisering i 1991, der bl.a. nedlagde Fondsregistret. Fra da af har ingen overblik over, hvor mange fonde der findes, hvor store kapitaler, fondene besidder, eller hvor meget der går til fondenes formål.

I 1986 gennemførtes fondsbeskatningsloven, der som fondslovene havde et klart budskab om, at fondene skulle uddele deres midler. Men dele af denne lov har en sådan elasticitet, at ingen kan have overblik over, om der sker uddeling fra fondene i det forventede omfang.

Der er nu gået 20 år siden fondsreformen, og det er nødvendigt, at der sker et "serviceeftersyn" af den samlede lovgivning på fondsområdet.

Herfor taler efter vores opfattelse allerede den tid, der er gået siden 1984. Man ved i dag meget mere om fondenes verden end da, og det er nødvendigt at analysere og vurdere, om de forudsætninger, der blev lagt til grund, stadig er gældende.

I en tid, hvor viden og information er bærende kræfter, forekommer det ejendommeligt, at der er så lidt viden om fondenes verden, særligt da fondene i en række tilfælde er medspiller til – eller et alternativ til – de offentlige midler. Museer, forskningen og sygdomsbekæmpelsen er afhængig af de midler, der kommer fra de private fonde, men som nævnt har ingen i dag – og ingen kan have det – et overblik over samspillet.

Det er derfor nødvendigt, at der foregår en vurdering af den lovgivning, der blev gennemført i 1984, med henblik på en vurdering og en prioritering af fondenes rolle i fremtiden. Der er behov for at vurdere, om de spille- og tilsynsregler, der blev lovfæstet, stadig bør være der, og der er i særlig grad behov for at finde ud af, om samfundet i vid forstand – fondenes formål – modtager de midler, som man lagde til grund i henholdsvis 1984 og 1986.

Vi opfordrer derfor justitsministeren – sammen med økonomi- og erhvervsministeren og skatteministeren – at tage initiativ til, at fondsområdet kan blive gennemgået. ●

Anbringelse og bestyrelse af fondes midler

Ved bekendtgørelse nr. 367 af 11. maj 2004 er der foretaget en revision af reglerne om anbringelse og bestyrelse af ikke-erhvervsdrivende fondes midler. I artiklen gennemgås de væsentligste ændringer, herunder baggrunden for ændringerne, samt de overvejelser, fondsmyndigheden (Civilretsdirektoratet)¹ har gjort sig i den forbindelse. Artiklen henvender sig primært til de enkelte fondsbestyrelser, herunder fondenes administratører, forvaltningsafdelinger og fondsrevisorer.

Indledning

Bekendtgørelse nr. 367 af 11. maj 2004 om anbringelse og bestyrelse af fondes midler (i det følgende benævnt anbringelsesbekendtgørelsen), der trådte i kraft den 1. juli 2004, indebærer en modernisering af reglerne om, hvorledes ikke-erhvervsdrivende fondes midler skal anbringes og bestyres. Bekendtgørelsen afløser bekendtgørelse nr. 809 af 23. oktober 1997 om anbringelse af fondes midler og bestyrelsesvederlag m.v.

Revisionen af bekendtgørelsen er foretaget på baggrund af Civilretsdirektoratets erfaringer med regelsættet. Repræsentanter fra Finansrådet og de godkendte forvaltningsafdelinger har været inddraget i revisionsarbejdet, og bekendtgørelsen har været sendt til høring hos relevante interessenter.

Der er i forhold til den tidligere anbringelsesbekendtgørelse foretaget ændringer af såvel sproglig som indholdsmæssig karakter.

Hensigten med de enkelte ændringer er generelt at skabe større klarhed over de enkelte bestemmelser i bekendtgørelsen, ligesom der er tilsigtet en mere tidssvarende og dynamisk regulering af området.

Gennemgangen neden for tager udgangspunkt i bekendtgørelsens hovedafsnit. Da reglerne om be-

styrelsesvederlag ikke længere er omtalt i anbringelsesbekendtgørelsen, redegøres der for baggrunden herfor samt for Civilretsdirektoratets praksis på området.

Almindelige bestemmelser

De almindelige bestemmelser findes i bekendtgørelsens §§ 2-4. Bestemmelserne finder anvendelse på alle fonde omfattet af bekendtgørelsen, selv om bekendtgørelsens anbringelses- og bestyrelsesregler er fraveget helt eller delvist i den enkelte fonds vedtægt.

Bekendtgørelsens § 2, stk. 1, hvorefter midler, som tilhører fonde, skal anbringes forsvarligt og bedst muligt, udtrykker hovedformålet med anbringelsen. Bestemmelsen er derfor også relevant for de fonde, hvor det af vedtægten fremgår, at anbringelses- og bestyrelsesreglerne helt eller delvist er fraveget, jf. § 2, stk. 3, 1. pkt. og § 16, stk. 1, samt i de tilfælde, hvor fondsmyndigheden tillader, at anbringelsesreglerne i medfør af § 2, stk. 4, konkret tillades fraveget.

Ved behandlingen af en sådan ansøgning lægger Civilretsdirektoratet bl.a. vægt på, om den ansøgte anbringelse kan betragtes som nogenlunde lige så sikker som anbringelse i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler. Heri ligger således implicit en vurdering af, hvorvidt den ansøgte anbringelse må anses for at være forsvarlig og bedst mulig, jf. § 2, stk. 1. Såfremt anbringelsesreglerne generelt ønskes fraveget, må der ansøges om tilladelse til at ændre fondens vedtægt, jf. fondslovens § 32, stk. 1. Direktoratet er normalt tilbageholdende med at meddele en sådan tilladelse.

Ifølge bekendtgørelsens § 2, stk. 3, 2. pkt., finder bekendtgørelsens regler i §§ 5-14 ikke anvendelse på renter og andet afkast af fondens aktiver samt arv og gave, som arvelader eller giver har bestemt

¹ Civilretsdirektoratet har med virkning fra den 15. oktober 2004 fået navneforandring til Civilstyrelsen.

skal anvendes til uddeling. Endvidere kan midler, der er skænket eller udlagt på skifte, forblive i den form, i hvilken de er modtaget, jf. § 2, stk. 3, 3. pkt.

Bestemmelserne i § 2, stk. 3, 2. og 3. pkt., der begge er videreført uændret, indskrænker anvendelsesområdet for anbringelsesreglerne i §§ 5-14 til alene at finde anvendelse på fondes bundne midler.² Dette følger af fondslovens³ § 9 og § 29, hvorefter en fonds midler opdeles i en bunden kapital, der som udgangspunkt er urørlig, og årets overskud, som anvendes i overensstemmelse med fondens formål. Fondsloven giver således som udgangspunkt ikke mulighed for, at en fond har en kapital, der ikke er bunden.

Bekendtgørelsens § 3 regulerer hvilke midler, der skal indsættes på den såkaldte kapitalkonto, samt hvorledes midlerne skal anbringes. Der er i forhold til den tidligere bekendtgørelse foretaget visse sproglige ændringer af bestemmelsen, uden at der herved er tilsigtet en materiel ændring.⁴

Det er med den ændrede formulering præciseret hvilke midler, der skal indsættes på kapitalkontoen. Herved skabes der også større klarhed over kapitalkontoens egentlige funktion.

Ifølge § 3, 1. pkt., skal kontante midler, der fremkommer ved udtrækning af obligationer, salg af aktiver, afdrag på eller indfrielse af pantebrev eller på lignende måde, indsættes på en særskilt bank- eller sparekassekonto (kapitalkontoen).

Det er således alene kontante bundne midler, der fremkommer i forbindelse med udtrækning, salg, afdrag på eller indfrielse af bundne aktiver eller på lignende måde, der skal indsættes på kapitalkontoen.

Midlerne skal i henhold til § 3, 2. pkt., anbringes snarest muligt efter reglerne i §§ 5-14 eller efter særlige bestemmelser i vedtægten. Kapitalkontoen har således karakter af en ”mellemstation” for kontante midler.

Da bekendtgørelsen ikke giver mulighed for at anbringe bundne midler som kontant indestående, skal indestående på kapitalkontoen anbringes snarest muligt, jf. ovenfor. Der stilles ikke fra Civilretsdirektoratets side krav om, at midlerne på kapitalkontoen skal geninvesteres inden for et nærmere bestemt tidsrum. Fondsbestyrelsen skal således ikke indkaldes ekstraordinært for at træffe beslutning om geninvestering, hver gang midler bliver indsat på kapitalkontoen. Betingelsen i § 3, hvorefter midlerne ”snarest muligt” skal geninvesteres, bevirker dog, at midlerne inden rimelig tid skal anbringes i værdipapirer i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler.

Midler, der ifølge vedtægten skal forblive i kontant form, og kontante arve- eller gavebeløb, der ifølge bekendtgørelsens § 2, stk. 3, 3. pkt., kan forblive i den form, i hvilken de er modtaget, skal ikke indsættes på kapitalkontoen. Sådanne kontante midler skal indsættes på en særskilt konto og bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, jf. § 16, stk. 1, medmindre bestyrelsesreglerne er fraveget i den enkelte fonds vedtægt.

Kontante arve- og gavebeløb er derfor ikke længere særskilt nævnt i bekendtgørelsens § 3, 1. pkt., men er i stedet medtaget i bekendtgørelsens § 16, stk. 1, der regulerer bestyrelsen af fondes midler.

Det følger af reglen i bekendtgørelsens § 4, at bestemmelser i en vedtægt, hvorefter fondens midler skal være anbragt som umyndiges midler, ikke er til

² Tilsvarende gør sig gældende for reglerne om bestyrelse og påtegning af aktiverne, jf. nedenfor om §§ 15-20.

³ Lov om fonde og visse foreninger (lovbekendtgørelse nr. 698 af 11. august 1992 med senere ændringer).

⁴ Den tilsvarende bestemmelse i den tidligere anbringelsesbekendtgørelse havde følgende ordlyd:

”Kontante midler, der fremkommer ved udtrækning af obligationer, afdrag på eller indfrielse af pantebrev eller gælds-breve, salg af tegningsretter eller aktieretter eller på lignende måde samt kontante arve- eller gavebeløb skal indsættes på en særskilt bank- eller sparekassekonto. Indestående på kontoen anbringes snarest muligt efter reglerne i denne bekendtgørelse.”

...Anbringelse og bestyrelse af fondes midler

hinder for, at midlerne anbringes efter reglerne i anbringelsesbekendtgørelsen, såfremt vedtægten eller stiftelsesdokumentet er oprettet før den 1. oktober 1966.⁵ Bestemmelsen er indsat for at give de fonde, der er oprettet på et tidspunkt, hvor der ikke fandtes egentlige bestemmelser om anbringelse og bestyrelse af fondes midler mulighed, for at anvende bestemmelserne i bekendtgørelsen, uden at skulle søge om tilladelse til at ændre vedtægten.

Anbringelse af midlerne

Bestemmelserne om midlernes anbringelse i værdipapirer findes i bekendtgørelsens §§ 5-14. De væsentligste ændringer i bekendtgørelsen er foretaget i dette afsnit.

Hvilke værdipapirer

Bekendtgørelsens § 5 præsenterer, hvilke værdipapirer fondes midler kan anbringes i. Ifølge bestemmelsen kan fonde som udgangspunkt anbringe højst halvdelen af midlerne i erhvervsobligationer og konvertible obligationer, udbyttegivende investerings- og placeringsforeninger eller afdelinger af sådanne, sparekassers beviser for garantikapital og andelskassers beviser for andelskapital og endelig i aktier.⁶

Udgangspunktet, hvorefter højst halvdelen af midlerne kan anbringes i de nævnte værdipapirer, modificeres imidlertid af bestemmelserne i § 7, stk. 2, § 9, stk. 3 og § 11, jf. nærmere nedenfor.

Opregningen af værdipapirer i § 5 suppleres endvidere af bekendtgørelsens § 6, stk. 1, § 13 og § 14, ifølge hvilke det er muligt at anbringe midlerne i obligationer samt i pantebreve i fast ejendom.

I bekendtgørelsens §§ 6-10 beskrives de nærmere betingelser for anbringelse i de opregnede værdipapirer. De enkelte bestemmelser gennemgås nedenfor. Vægten lægges særligt på bestemmelserne i § 6 og § 9, § 7 og § 10, stk. 1, da det er i disse bestemmelser, de væsentligste ændringer er foretaget. Endelig vil den særlige bestemmelse i bekendtgørelsens § 11 blive omtalt.

Anbringelse i obligationer

Ifølge bekendtgørelsens § 6, stk. 1, kan fondes midler anbringes i rentebærende obligationer, hvis disse bliver handlet på et reguleret marked, jf. stk. 2, og er udstedt i et af de i stk. 2, nævnte landes møntenhed.

Da kun erhvervsobligationer og konvertible obligationer er begrænset af 50 %-reglen i bekendtgørelsens § 5, kan fonde anbringe *alle* midlerne i rentebærende obligationer, der ikke kan karakteriseres som erhvervsobligationer eller konvertible obligationer, såfremt betingelserne i § 6, stk. 2, er opfyldt.⁷

Kravet om, at obligationerne skal være rentebærende, er først indsat i forbindelse med revision af bekendtgørelsen. Med denne betingelse præciseres det, at fonde ikke kan anbringe midler i såkaldte 0 kupon obligationer, der ikke giver et løbende renteudbytte. Herved bringes bestemmelsen i overensstemmelse med bekendtgørelsens øvrige bestemmelser, hvorefter de værdipapirer, der investeres i, skal give et løbende udbytte til uddeling i overensstemmelse med fondens formål.⁸

⁵ Bestemmelsen er uændret.

⁶ Beregningen af 50 %-grænsen sker ifølge § 12 på grundlag af handelsværdien (kursværdi, eller for fast ejendom, den seneste offentlige kontantværdi) af de midler, som fonden ejer på erhvervsrestidspunktet. I mangel af officiel kursfastsættelse lægges den seneste kurs til grund, som skattevæsenet har godkendt.

⁷ § 6, stk. 3 indeholder dog et direkte forbud mod anbringelse i præmieobligationer.

⁸ Der kan særligt henvises til § 7, stk. 1, om anbringelse i udbyttegivende investerings- og placeringsforeninger samt § 10, stk. 1, vedrørende krav til aktiers udbytte. § 10, stk. 1, finder endvidere anvendelse på erhvervsobligationer og konvertible obligationer. Endelig følger et krav om udbytte af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, hvorefter midlerne skal anbringes forsvarligt og bedst muligt.

Som omtalt ovenfor er det ifølge § 6, stk. 1, en betingelse, at obligationerne handles på et reguleret marked, og at de er udstedt i et af de i stk. 2, nævnte landes møntenhed.

Bekendtgørelsens § 6, stk. 2, afgrænser kredsen af de regulerede markeder. Bestemmelsen skelner mellem regulerede markeder inden for og uden for EU/EØS.

Såfremt det regulerede marked befinder sig inden for et EU/EØS-land, skal markedet være optaget på listen nævnt i artikel 1, nr. 13, i direktiv 93/22/EØF⁹ om investeringservice i forbindelse med værdipapirer.

Denne liste indeholder ifølge direktivets artikel 16 en liste over de regulerede markeder, som den enkelte medlemsstat er hjemland for, og som overholder den pågældende medlemsstats gældende regler. Listerne over de regulerede markeder offentliggøres i De Europæiske Fællesskabers Tidende mindst en gang om året.

Befinder det regulerede marked sig uden for et EU/EØS-land, skal markedet være medlem af The World Federation of Exchanges¹⁰ og samtidig befinde sig i et land, der er fuldt medlem af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD)¹¹.

Afgrænsningen af de regulerede markeder, der befinder sig uden for EU/EØS, er foretaget ud fra en vurdering af de krav, der stilles til de regulerede markeder, herunder særligt økonomiske krav og krav til gennemsigtighed i markedets drift sammenholdt med den økonomiske stabilitet i det land, hvor markedet befinder sig.

Med bestemmelserne i bekendtgørelsens § 6, stk. 1 og 2, sker afgrænsningen af, hvilke obligationer

fondes midler kan anbringes i, således først og fremmest med udgangspunkt i de markeder, hvor de pågældende obligationer handles.

Herved er der foretaget en væsentlig geografisk udvidelse i forhold til tidligere, ligesom der sikres en mere dynamisk regulering af reglerne om anbringelse af fondes midler i obligationer. Tidligere var det, udover kravet om møntenhed, en betingelse, at obligationerne var udstedt i et EU/EØS-land og noteret på en fondsbørs i et EU/EØS-land.

Kravet om, at obligationen skal være udstedt i en bestemt møntenhed, bibeholdes fortsat, men udvides i takt med den geografiske udvidelse i § 6, stk. 2. Kravet til møntenhed skal sikre mod, at fondes midler anbringes i værdipapirer udstedt i en usikker valuta. Det er ikke et krav, at det pågældende værdipapir skal være udstedt i det lands møntenhed, hvori papiret handles. Det skal blot være udstedt i ét af de i stk. 2, nævnte landes møntenhed.

Anbringelse i investerings- og placeringsforeninger

Anbringelse af fondes midler i investerings- og placeringsforeninger er nærmere reguleret i bekendtgørelsens § 7.

Ifølge § 7, stk. 1, kan anbringelse ske i andele i udbyttegivende investerings- og placeringsforeninger eller afdelinger af sådanne, der er omfattet af lov om investeringsforeninger og specialforeninger samt andre kollektive investeringsordninger m.v. eller tilsvarende EU/EØS-lovgivning.¹²

Bestemmelsen er udvidet til også at omfatte de såkaldte placeringsforeninger. Denne udvidelse er blandt andet foretaget på baggrund af en vurdering af risikoen ved den pågældende anbringelse.

Ifølge § 7, stk. 1, nr. 1-3, er det en betingelse, at investerings- eller placeringsforeningens vedtægter

⁹ EF-Tidende nr. L 141 af 11/06 1993 s. 0027-0046.

¹⁰ En liste over de regulerede markeder, der er medlem af organisationen, kan findes på organisationens hjemmeside på adressen: www.fibv.com.

¹¹ En liste over medlemslande kan findes på adressen: www.oecd.dk.

¹² De nærmere regler, der regulerer placeringsforeninger, findes i lov nr. 1169 af 19. december 2003 om investeringsforeninger og specialforeninger samt andre kollektive investeringsordninger m.v.

...Anbringelse og bestyrelse af fondes midler

ikke indeholder bestemmelser om 1) at foreningen kan give et årligt bidrag af formuen til humanitære eller almennyttige organisationer, 2) at foreningen må udlodde sin formue i de år, hvor investeringsafkastet ikke modsvarer indtjeningsbehovet eller 3) at indløsning ikke kan finde sted i en forud fastlagt periode.

Betingelserne i § 7, stk. 1, nr. 1-2, skal ses i lyset af fondslovens § 9, stk. 1, hvorefter fonde ikke kan uddele af den bundne kapital uden fondsmyndighedens samtykke. Anbringelse af midler i en investerings- eller placeringsforening, der årligt uddeler til humanitære eller almennyttige organisationer, eller som udlodder af formuen i det omfang, investeringsafkastet ikke modsvarer indtjeningsbehovet, vil således medføre, at der løbende sker uddeling af de investerende fondes bundne midler. Uddelingen kan i øvrigt også konkret være i strid med den enkeltes fonds formål.

For så vidt angår betingelsen i § 7, stk. 1, nr. 3, ifølge hvilken investerings- eller placeringsforeningens vedtægter ikke må indeholde en bestemmelse om manglende indløsningsret, har denne baggrund i en vurdering af den risiko, der er forbundet med investeringen. Ifølge Civilretsdirektoratets vurdering vil en anbringelse, der låser fondens bundne kapital fast over en periode, således at det ikke er muligt at afhænde de enkelte andele, såfremt dette måtte være gunstigt i det givne tilfælde, ikke kunne karakteriseres som forsvarlig og bedst mulig i bekendtgørelsens § 2, stk. 1's forstand.

Bekendtgørelsens § 7, stk. 2, indeholder en undtagelse til bestemmelsen i § 5, nr. 2, hvorefter højst halvdelen af en fonds midler kan anbringes i udbyttegivende investerings- og placeringsforeninger eller afdelinger af sådanne.

Ifølge § 7, stk. 2, kan alle midlerne, uanset grænsen i § 5, anbringes i andele i investerings- og pla-

ceringsforeninger eller afdelinger af sådanne, *hvis* foreningen eller afdelingen efter sin vedtægt alene kan investere i obligationer, der opfylder betingelserne i § 6, stk. 1 og 2, *hvis* der efter vedtægten højst kan investeres 50 pct. i erhvervsobligationer, og *hvis* der ikke kan investeres i præmieobligationer og konvertible obligationer. Det er endvidere en betingelse, at investerings- eller placeringsforeningens vedtægter ikke indeholder bestemmelser som nævnt i § 7, stk. 1, nr. 1-3.

Med bestemmelsen i § 7, stk. 2, er der således fortsat mulighed for at anbringe alle fondens midler i de rent obligationsbaserede investeringsforeninger. Bestemmelsen er i lighed med § 7, stk. 1, udvidet til også at omfatte andele i placeringsforeninger eller afdelinger af sådanne. Betingelserne i § 7, stk. 1, nr. 1-3, finder ligeledes anvendelse i relation til de investerings- og placeringsforeninger, der er nævnt i § 7, stk. 2. Der henvises i øvrigt til det ovenfor anførte vedrørende § 7, stk. 1, nr. 1-3.

Anbringelse i sparekasse- og andelskassebeviser

Ifølge § 8 kan anbringelse ske i sparekassers beviser for garantikapital eller andelskassers beviser for andelskapital, hvis beviserne ifølge sparekassens eller andelskassens vedtægter er omsættelige. Bestemmelserne i § 10, stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse.¹³

Den beskrevne anbringelsesform, der alene ses at være anvendt af et fåtal af fonde, synes ikke tidlige- re at have givet anledning til fortolkningstvivl.

Reglerne i § 10, stk. 1 og 2 er beskrevet nedenfor.

Anbringelse i aktier

Anbringelse af fondes midler i aktier er reguleret i bekendtgørelsens § 9 og § 10.

Den nærmere afgrænsning af, i hvilke aktier anbringelse kan ske, findes i § 9, stk. 1 og 2. Denne

¹³ § 8 er videreført uændret i forhold til den tidligere anbringelsesbekendtgørelse.

afgrænsning er identisk med den afgrænsning, der foretages i § 6, stk. 1 og 2, for obligationer. Der henvises derfor til gennemgangen af disse bestemmelser ovenfor.

Aktieudvidelse og modtagelse af fondsaktier er reguleret i bekendtgørelsens § 9, stk. 3. Ifølge denne bestemmelse kan fonde i forbindelse med aktieudvidelse benytte den tegningsret, der er knyttet til aktierne, selvom 50 %-grænsen i § 5 herved overskrides, og selvom aktierne ikke opfylder betingelserne i § 9, stk. 1 og 2. Tilsvarende gælder ved modtagelse af fondsaktier.

I § 10, stk. 1 og 2, opstilles yderligere nogle grænser for fondes anbringelse af midler i aktier. Disse bestemmelser finder også anvendelse på erhvervsobligationer og konvertible obligationer, jf. § 6, stk. 4, og på sparekassers beviser for garantikapital og andelskassers beviser for andelskapital, jf. § 8, stk. 2.

Ifølge § 10, stk. 1, 1. pkt., må der i ét selskab højst erhverves aktier svarende til 15 % af selskabets aktiekapital. Endvidere må højst 15 % af midlerne anbringes i aktier i ét selskab, jf. § 10, stk. 2.¹⁴

Disse bestemmelser indebærer en yderligere spredning af risikoen, ud over den begrænsning, der allerede ligger i 50 %-grænsen i § 5.

Bekendtgørelsens § 10, stk. 1, 2. pkt. skal sikre, at aktieanbringelsen sker bedst muligt, jf. § 2, stk. 1, således at der så vidt muligt sikres et afkast til uddeling. Ifølge § 10, stk. 1, 2. pkt., må der kun erhverves aktier, der ifølge beslutning truffet på selskabets senest afholdte ordinære generalforsamling har givet et udbytte.

Udbyttereglen i § 10, stk. 1, 2. pkt. er blevet ændret. Ifølge den tidligere bekendtgørelse var det et

krav, at aktierne i hvert af de sidste tre regnskabsår før erhvervelsen havde givet et udbytte på mindst 5 %. Der stilles ikke længere krav om aktieudbytets størrelse og varighed. Disse krav sikrede ikke nødvendigvis den bedst mulige anbringelse. Omvendt bør der dog fortsat stilles krav om udbetaling af udbytte, idet anbringelsesreglerne blandt andet har til formål at sikre, at fondene opnår et løbende udbytte til uddeling.

For at gøre bestemmelsen mere operationel er udbyttekravet knyttet til beslutning truffet på den senest afholdte ordinære generalforsamling, da der normalt her træffes beslutning om, hvorvidt der skal udbetales udbytte eller ej.

Udbyttekravet i § 10, stk. 1, 2. pkt., finder som nævnt også anvendelse på blandt andet erhvervsobligationer, jf. § 6, stk. 4. Anbringelse af fondes midler i erhvervsobligationer kan derfor alene ske, såfremt de pågældende erhvervsobligationer det seneste år har givet et udbytte. Dette har blandt andet betydning for anbringelse af midler i de såkaldte aktieindekserede obligationer, hvor afkastet på en obligation er knyttet til udvalgte aktieindeks. Afgørende for, om fonde kan anbringe midler i et sådant produkt, er derfor, om udbyttereglen må anses for opfyldt.

Bestemmelserne i § 10, stk. 1 og 2, finder jf. stk. 3, ikke anvendelse på fondsaktier eller aktier, der ved aktieudvidelsen erhverves ved benyttelse af den tegningsret, der er knyttet til aktiverne.

Udbyttereglen finder, jf. § 10, stk. 4, endvidere ikke anvendelse i tilfælde af ombytning af sparekassers beviser for garantikapital og andelskassers beviser for andelskapital til aktier i forbindelse med sparekassers eller andelskassers omdannelse til aktieselskab i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.¹⁵

¹⁴ Beregningen af 15 %-grænsen sker ifølge § 12 på grundlag af handelsværdien (kursværdi, eller for fast ejendom, den seneste offentlige kontantværdi) af de midler, som fonden ejer på erhvervelses tidspunktet. I mangel af officiel kursfastsættelse lægges den seneste kurs til grund, som skatteminister har godkendt.

¹⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1268 af 19. december 2003.

...Anbringelse og bestyrelse af fondes midler

§ 11 – en særlig undtagelsesbestemmelse til 50 %-grænsen

Bekendtgørelsens § 11 indeholder en særlig undtagelsesbestemmelse til 50 %-grænsen i § 5.

Ifølge § 11 kan beløb, der fremkommer ved afhændelse af aktiver som nævnt i § 5, genanbringes i tilsvarende aktiver, uanset om grænsen i § 5 overholdes.

Bestemmelsen er i forhold til den tidligere bekendtgørelse ændret såvel sprogligt som indholdsmæssigt.¹⁶

Det er nu ikke længere et krav, at de midler, der fremkommer ved afhændelse af de i § 5 nævnte aktiver, anbringes i tilsvarende aktiver, som de hidtil har været anbragt i, såfremt 50 %-grænsen i § 5 overskrides.

Det betyder til eksempel, at en fond, der har overskredet 50 %-grænsen i § 5 som følge af kursstigninger på en aktiebeholdning, kan investere hele provenuet i forbindelse med salg i aktiebaserede investeringsforeningsbeviser, eller i et hvilket som helst andet af de i § 5 nævnte produkter, uanset om 50 %-grænsen herved overskrides.

Med ændringen af § 11 er den retstilstand, der var gældende for den tidligere anbringelsesbekendtgørelse,¹⁷ nu genindført.

Anbringelse mod tinglyst pant i fast ejendom

Bekendtgørelsen giver endelig mulighed for, at fonden kan anbringe deres midler mod pant i fast ejen-

dom. De nærmere regler herom findes i bekendtgørelsens § 13 og § 14.

Ifølge § 13 kan anbringelse ske mod tinglyst pant i fast ejendom, hvis pantebrevet sammenlagt med foranstående prioriteter omregnet til kontantværdi har sikkerhed inden for 80 pct. af den seneste offentlige kontantvurdering, og hvis bygningerne er behørigt brandforsikret.¹⁸ Alle fondens midler kan anbringes på denne måde.

Anbringelse mod pant i fast ejendom, der varigt helt eller delvist er indrettet med særlig erhvervsvirksomhed for øje, kræver dog fondsmyndighedens godkendelse, jfr. § 14. Tilsvarende kræver anbringelse mod pant i bygninger, der tilhører en anden end grundens ejer, fondsmyndighedens godkendelse.

Med revisionen af § 14 er det blevet præciseret, at anbringelse mod pant i fast ejendom, der varigt er indrettet *delvist* med særlig erhvervsvirksomhed for øje, også kræver fondsmyndighedens godkendelse. Herved bringes bestemmelsens ordlyd i overensstemmelse med Civilretsdirektoratets praksis på området.

Bestyrelse og påtegning af aktiverne

Bestemmelserne om bestyrelse og påtegning af fondes midler findes i bekendtgørelsens §§ 15-20.

I § 16 reguleres, hvor fondes midler skal bestyres, og i § 17 og § 18 hvorledes midlerne skal påtegnes for at sikre, at der ikke sker forbrug af den bundne kapital uden fondsmyndighedens samtykke.¹⁹ En-

¹⁶ § 11 i den tidligere anbringelsesbekendtgørelse havde følgende ordlyd:

”Beløb, der fremkommer ved afhændelse af erhvervsobligationer, konvertible obligationer, andele i investeringsforeninger, sparekassers eller andelskassers beviser for garanti- eller andelskapital samt aktier, kan genanbringes i tilsvarende aktiver, som de hidtil har været anbragt i, uanset om grænsen i § 5 overholdes.”

¹⁷ Jf. § 6, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 721 af 31. august 1995 om anbringelse af fondes midler og bestyrelsesvederlag m.v.

¹⁸ Bekendtgørelsens § 13 er videreført uændret.

¹⁹ Et sådant forbud om forbrug af den bundne kapital findes i fondslovens § 9, stk. 1 og 3. Ifølge lovens § 9, stk. 4, skal den i stk. 1 og 3 nævnte rådighedsindskrænkning i videst muligt omfang sikres ved notering, tinglysning eller på anden måde. Den nærmere regulering heraf er herefter foretaget i anbringelsesbekendtgørelsen.

delig indeholder § 19 og § 20 to undtagelser til rådighedsbegrænsningen på den bundne kapital, idet der under nærmere bestemte forudsætninger kan foretages geninvestering af udtrukne midler samt omlægning af kapitalen uden fondsmyndighedens samtykke.

I overskriften til dette afsnit i bekendtgørelsen introduceres et nyt begreb – nemlig begrebet ”bestyrelse af aktiverne”. Dette begreb går igen i alle bestemmelserne i afsnittet. Der er alene tale om en sproglig præcisering af sondringen mellem anbringelse af aktiver i værdipapirer og opbevaring af aktiverne (bestyrelse). I den tidligere bekendtgørelse var denne sondring ikke tydelig, idet begrebet anbringelse af aktiver både blev anvendt i relation til anbringelse i værdipapirer og i relation til aktivernes opbevaring.

Indledende bestemmelse

Bekendtgørelsens § 15 regulerer, hvilke fonde der er omfattet af bestemmelserne om bestyrelse og påtegning af aktiverne. Der er ikke foretaget ændring af bestemmelsens anvendelsesområde.

Ifølge § 15, stk. 1, finder afsnittet om bestyrelse og påtegning af aktiverne (§§ 16-20) anvendelse på de fonde, der er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1, – dvs. fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner (fonde), som er omfattet af lov om fonde og visse foreninger. Bekendtgørelsens § 16 finder dog ikke anvendelse på fonde, der bestyres af staten, en amtskommune eller en kommune, jf. § 15, stk. 2. Disse fondes aktiver skal dog stadig forsynes med en påtegning som nævnt i § 17 og § 18.

Det følger modsætningsvist af § 15, stk. 1, at de fonde, der er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 2, – dvs. stadfæstede fonde, hvis kapital ikke overstiger 250.000 kr. – ikke er omfattet af reglerne om be-

styrelse og påtegning af aktiverne. For midler omfattet af § 1, stk. 1, nr. 3, er der, jf. § 15, stk. 3, alene krav om, at disse skal bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling som nævnt i § 16, stk. 1.

§ 15 skelner – i modsætning til bekendtgørelsens § 2, stk. 3 – ikke mellem fondes bundne og disponible midler. Dette betyder dog ikke, at bestemmelserne i §§ 16-20 om bestyrelse og påtegning af fondes aktiver skal anvendes på fondes disponible midler, således at en fondes afkastkonto til eksempel skal bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling.

At anbringelsesbekendtgørelsens regler alene finder anvendelse på fondes bundne midler følger allerede af fondslovens regler, jf. omtalen af fondslovens § 9 og § 29 ovenfor.

Da fondens disponible midler i modsætning til den bundne kapital skal uddeles i henhold til fondens formål, er der ingen hensyn, der taler for, at fondes afkastkonto skal bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling, og reglerne om rådighedspåtegning kan selvsagt ikke anvendes.

Bestyrelse af aktiver

Som nævnt oven for reguleres bestyrelsen af fondes midler i bekendtgørelsens § 16.

Ifølge § 16, stk. 1, skal en fondes værdipapirer og kontante midler, jf. dog § 3, bestyres i en af Justitsministeriet godkendt forvaltningsafdeling knyttet til et pengeinstitut.²⁰ Obligationer kan dog indskrives i et realkreditinstitut, som er godkendt af staten. § 16, stk. 1, finder kun anvendelse, såfremt ikke andet er bestemt i vedtægten.

Der er i forhold til den tidligere bekendtgørelse alene foretaget visse sproglige ændringer af bestemmelsen.²¹

²⁰ En oversigt over de godkendte forvaltningsafdelinger kan findes på Civilretsdirektoratets hjemmeside, www.civildir.dk.

²¹ Den tilsvarende bestemmelse i den tidligere anbringelsesbekendtgørelse havde følgende ordlyd:

”Medmindre andet er bestemt i vedtægten, skal en fondes værdipapirer anbringes eller indskrives i depot i en forvaltningsafdeling knyttet til et pengeinstitut, som Justitsministeriet har godkendt efter § 35, stk. 1, i værgemålsloven eller § 61, stk. 1, i arveloven. Obligationer kan dog også indskrives i realkreditinstitutter, som er godkendt af staten.”

...Anbringelse og bestyrelse af fondes midler

Det er med den nye formulering i § 16, stk. 1, blevet præciseret, at kontante bundne midler, der ikke skal indsættes på kapitalkontoen, jf. § 3, skal bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling. Der tænkes her på kontante midler, der ifølge vedtægten skal forblive i kontant form, samt kontante arve- eller gavebeløb der ifølge bekendtgørelsens § 2, stk. 3, 3. pkt.,²² kan forblive i den form, i hvilken de er modtaget.²³ Det er endvidere blevet præciseret, at § 16 regulerer bestyrelse af aktiverne, jf. oven for om dette begreb.

I § 16, stk. 2, er der indsat en ny bestemmelse. Det fremgår således af § 16, stk. 2, at en fonds midler ikke kan bestyres i mere end én forvaltningsafdeling eller i mere end ét realkreditinstitut, medmindre andet er bestemt i vedtægten. Tilsvarende kan en fonds midler ikke bestyres i både en forvaltningsafdeling og i et realkreditinstitut.

Bestemmelsen svarer til Civilretsdirektoratets praksis på området, hvorefter en fonds aktiver som udgangspunkt skulle bestyres i én forvaltningsafdeling, medmindre andet var bestemt i vedtægten, eller hvis Civilretsdirektoratet som følge af ganske særlige omstændigheder gav tilladelse hertil.²⁴

Baggrunden for denne praksis er, at forvaltningsafdelingen skal føre tilsyn med, at fondens aktiver såvel kvalitativt som kvantitativt er anbragt i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler. Det vil normalt også medføre øgede omkostninger for en fond, såfremt aktiverne bestyres i flere forvaltningsafdelinger.

Tilsvarende betragtninger om tilsyn og omkostninger gør sig gældende i relation til forbudet mod bestyrelse af fondes aktiver i både en forvaltningsafdeling og i et realkreditinstitut.

For så vidt angår forbud mod bestyrelse af fondes aktiver i mere end ét realkreditinstitut, gør hensynet til muligheden for udøvelse af et tilsyn med anbringelsen af fondenes aktiver sig ikke tilsvarende gældende, idet fonde, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 1, kan anbringe alle deres aktiver i realkreditobligationer. Det er således ikke i disse tilfælde vanskeligt at konstatere, hvorvidt anbringelsesreglerne er overholdt. Der synes imidlertid ikke at være hensyn, der tilsiger, at en fond skal have mulighed for at få sine aktiver bestyret i mere end ét realkreditinstitut. Endvidere gør hensynet til størrelsen af den enkelte fonds administrationsomkostninger sig tilsvarende gældende i relation til bestyrelse af aktiver i flere realkreditinstitutter.

Rådighedspåtegning af aktiver

Rådighedspåtegning af de bundne aktiver reguleres i bekendtgørelsens § 17 og § 18. § 17 regulerer rådighedspåtegning af værdipapirer og kontante midler, medens § 18 regulerer rådighedspåtegning af fast ejendom.

Bestemmelserne indeholder ikke en udtømmende regulering af rådighedspåtegning af fondes aktiver. Der kan være fonde, der som følge af særlige vedtægtsbestemmelser eller som følge af arv eller gave har midler placeret i andre aktiver, end de der er nævnt i § 17 og § 18. I sådanne tilfælde må man falde tilbage på bestemmelsen i fondslovens § 9, stk. 4, hvorefter den rådighedsindskrænkning, der ifølge loven påhviler de bundne aktiver, i videst muligt omfang skal sikres ved notering, tinglysning eller på anden måde.

Bekendtgørelsens § 17, stk. 1, omhandler normal situationen, hvor en fonds midler bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling eller i et realkreditinstitut. I disse tilfælde skal fondens depoter i for-

²² Jf. også fondslovens § 10, 2. pkt.

²³ Der henvises til det oven for anførte om bekendtgørelsens § 3.

²⁴ Civilretsdirektoratet vil ifølge de almindelige regler fortsat kunne dispensere fra bestemmelsen i § 16, stk. 2.

Som hidtil vil dispensation kun blive givet i helt særlige tilfælde.

valtningsafdelingen eller indskrivningskonti i realkreditinstituttet forsynes med en påtegning, hvorefter der ikke kan rådes over aktiverne ved salg eller pantsætning eller på anden måde uden fondsmyndighedens tilladelse.

I det tilfælde, hvor en fonds aktiver, som følge af en særlig vedtægtsbestemmelse, ikke bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling eller i et realkreditinstitut, skal fondens konto i Værdipapircentralen forsynes med en påtegning som nævnt i § 17, stk. 1. Dette følger af bekendtgørelsens § 17, stk. 2, 1. pkt. Øvrige værdipapirer, som fonden måtte have uden for Værdipapircentralen, skal jf. § 17, stk. 2, 2. pkt., indsendes til fondsmyndigheden og forsynes med en påtegning som nævnt i § 17, stk. 1.

Det fremgår endelig af bekendtgørelsens § 17, stk. 3, at også fondens kapitalkonto skal forsynes med en påtegning som nævnt i § 17, stk. 1.

Såfremt en fond ejer fast ejendom, skal der på ejendommen tinglyses en bestemmelse, hvorefter der ikke kan rådes over ejendommen ved salg eller pantsætning eller på anden måde uden fondsmyndighedens tilladelse, jf. bekendtgørelsens § 18.

Omlægning og geninvestering

Bestemmelsen i § 17 og § 18 indebærer, at der ikke kan rådes over de bundne fondsaktiver uden forudgående tilladelse fra fondsmyndigheden.

Bekendtgørelsens § 19 og § 20 indeholder imidlertid to undtagelser fra denne rådighedsbegrænsning. Det er således i visse tilfælde muligt at foretage ombytning og geninvestering af aktiverne uden fondsmyndighedens samtykke.

Ifølge § 19, stk. 1, kan en fonds aktiver uden fondsmyndighedens samtykke omlægges, således at de eksisterende aktiver sælges mod erhvervelse af andre aktiver.²⁵ Det er en betingelse for, at en sådan omlægning kan foretages uden fondsmyndighe-

dens samtykke, at de midler, der fremkommer i forbindelse med omlægningen, anbringes i værdipapirer i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelsens §§ 5-14 eller – såfremt disse regler er fraveget i vedtægten – i overensstemmelse med vedtægtens anbringelsesregler. Det er endvidere en betingelse, at de aktiver, der erhverves som led i omlægningen, bliver bestyret i den forvaltningsafdeling eller indskrives i det realkreditinstitut, hvor fondens aktiver hidtil har været bestyret eller indskrevet.

Et af de afgørende kriterier i henhold til § 19, stk. 1, er således, hvor fondens aktiver bliver bestyret. I det omfang en fonds midler er bestyret i en forvaltningsafdeling eller indskrevet i et realkreditinstitut, kan en fondsbestyrelse omlægge aktiverne inden for de grænser, der opstilles i bekendtgørelsens §§ 5-14 eller særlige vedtægtsbestemmelser, uden at fondsmyndigheden skal involveres.

Omvendt vil en fond, hvis midler som følge af en særlig vedtægtsbestemmelse ikke er bestyret i overensstemmelse med anbringelsesbekendtgørelsens regler, altid skulle indhente fondsmyndighedens samtykke i forbindelse med en omlægning af aktiverne.

Det afgørende kriterium i bekendtgørelsens § 20, der regulerer muligheden for geninvestering uden fondsmyndighedens tilladelse, er derimod, hvor kapitalkontoen er oprettet.

Såfremt kapitalkontoen er oprettet i en godkendt forvaltningsafdeling, kan der i henhold til § 20, stk. 1, uden fondsmyndighedens tilladelse foretages geninvestering af de midler, der, jf. § 3, er indsat på kapitalkontoen. Det er ligesom i omlægningssituationen en forudsætning, at midlerne anbringes efter reglerne i bekendtgørelsens §§ 5-14 eller i overensstemmelse med særlige bestemmelser i vedtægten.

²⁵ Bekendtgørelsens § 19, stk. 1, anvender begrebet "ombytning" af aktiver. Ifølge § 19, stk. 2, forstås der ved ombytning en omlægning af kapitalen ved salg af værdipapirer og køb af andre værdipapirer.

...Anbringelse og bestyrelse af fondes midler

Er fondens kapitalkonto ikke oprettet i en godkendt forvaltningsafdeling, kan midlerne, jf. § 20, stk. 2, alene geninvesteres i realkreditobligationer indskrevet i et realkreditinstitut uden fondsmyndighedens samtykke. Det er i denne forbindelse en betingelse, at samtlige fondens midler er indskrevet i et realkreditinstitut, og endvidere at kapitalkontoen er forsynet med en påtegning om, at midlerne på kontoen kun må investeres i realkreditobligationer indskrevet i et realkreditinstitut.

Ønsker en fondsbestyrelse i videst muligt omfang at kunne råde over fondens aktiver uden at skulle indblande fondsmyndigheden, vil en sådan adgang, jf. bekendtgørelsens § 19 og 20, være størst, såfremt fondens værdipapirer bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling eller i et realkreditinstitut, og såfremt fondens kapitalkonto samtidig er oprettet i en godkendt forvaltningsafdeling. I disse tilfælde vil en fondsbestyrelse på egen hånd kunne omlægge aktiverne og geninvestere midlerne på kapitalkontoen inden for rammerne af bekendtgørelsens §§ 5-14 eller særlige vedtægtsbestemmelser.

Bestyrelsesvederlag

Den tidligere anbringelsesbekendtgørelses § 21 og § 22 indeholdt bestemmelser om bestyrelsesvederlag. § 21 definerede, hvad der skulle betragtes som bestyrelsesvederlag, medens § 22 regulerede, hvornår en fondsbestyrelse skulle ansøge om godkendelse af vederlagets størrelse hos fondsmyndigheden.

Disse bestemmelser er ikke gentaget i den reviderede bekendtgørelse, og spørgsmålet er, hvilken betydning det har – hvis nogen – for den enkelte fondsbestyrelse.

Til belysning heraf er det nødvendigt at omtale den tidligere bestemmelse i § 22.

§ 22 i den tidligere anbringelsesbekendtgørelse havde følgende ordlyd:

”Såfremt de samlede administrationsomkostninger overstiger 12 pct. af fondens årlige bruttoindtægt for fonde, hvis egenkapital er 5 millioner kr. eller mere, og 20 pct. for fonde, hvis egenkapital er mindre end 5 millioner kr., skal bestyrelsesvederlaget godkendes af fondsmyndigheden.”

Bestemmelsen regulerede efter sin ordlyd, hvornår et bestyrelsesvederlag *skulle godkendes* af fondsmyndigheden – dvs. hvornår fondsbestyrelsen var forpligtet til at ansøge om godkendelse af vederlagets størrelse. Bestemmelsen regulerede derimod *ikke størrelsen* af bestyrelsesvederlaget.

§ 22 i den tidligere anbringelsesbekendtgørelse var således en formel regel, der alene regulerede, hvornår et vederlag skulle godkendes af fondsmyndigheden. De materielle bestemmelser om vederlagets størrelse findes i fondslovens § 18.

Ifølge § 18, stk. 1, må vederlag til bestyrelsesmedlemmer ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang.

Fondsmyndigheden kan, jf. lovens § 18, stk. 3, nedsætte et vederlag, der findes for højt.

Afgørelse om vederlagets størrelse skal således træffes ud fra en konkret vurdering af arbejdets art og omfang. I en sådan vurdering indgår blandt andet antallet af ansøgninger og uddelinger samt fondens formål, herunder om en særlig sagkundskab er nødvendig.

Det forhold, at administrationsomkostningerne oversteg grænserne i § 22 i den tidligere bekendtgørelse, havde således ingen betydning for, om et vederlag kunne godkendes eller ej. Godkendelsen var alene afhængig af, om vederlaget stod i rimeligt forhold til det arbejde, der var blevet udført i årets løb.

Omvendt var bestemmelsen i § 22 ikke nogen garanti for, at en fondsbestyrelse kunne opnå et vederlag af en hvilken som helst størrelse, så længe grænserne i bestemmelsen ikke blev overskredet. Såfremt vederlaget ikke stod i rimeligt forhold til arbejdets art og omfang, kunne fondsmyndigheden med hjemmel i fondslovens § 18, stk. 3, jf. stk. 1, nedsætte et vederlag, der fandtes for højt, uanset om grænserne i anbringelsesbekendtgørelsen ikke var overskredet.

Den reviderede bekendtgørelse indeholder ikke en bestemmelse svarende til § 22 i den tidligere bekendtgørelse. Den indeholder ej heller andre bestemmelser, der regulerer fondsbestyrelsernes vederlag. Vederlagets størrelse vil fortsat blive undergivet en konkret vurdering på baggrund af bestyrelsesarbejdets art og omfang, jf. fondslovens § 18, stk. 1.

Udeladelsen af en bestemmelse svarende til § 22 i den tidligere bekendtgørelse har således alene den

virkning, at de enkelte fondsbestyrelser ikke længere er forpligtet til at ansøge fondsmyndigheden om godkendelse af et bestyrelsesvederlag.

Det er vigtigt at præcisere, at der ikke med udeladelsen af en bestemmelse som § 22 er givet fondsbestyrelserne frit spil med hensyn til vederlagenes størrelse. Vederlagene må fortsat ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Og fondsmyndigheden kan efter fondslovens § 18, stk. 3 nedsætte et vederlag, der findes for højt.

Fondsmyndigheden vil fremover påse, at vederlagene står i rimeligt forhold til det arbejde, der ydes, ved at indkalde regnskaber til særlig stikprøvemæssig kontrol med henblik på en vurdering af bestyrelsesvederlagenes størrelse.

§ 21 i den tidligere anbringelsesbekendtgørelse, hvorefter der ved bestyrelsesvederlag forstås alle ydelser, herunder naturalydelser, der tillægges det enkelte medlem af bestyrelsen, er ligeledes gledet ud i den reviderede bekendtgørelse. Der er ej heller med udeladelsen af denne bestemmelse tilsigtet nogen materiel ændring af definitionen af, hvad der må anses for at være bestyrelsesvederlag. Alle ydelser, der tillægges bestyrelsens medlemmer, herunder naturalydelser, vil fortsat blive anset som bestyrelsesvederlag.²⁶

Ifølge Civilretsdirektoratets praksis vil administrationsvederlag, der udbetales til et medlem af bestyrelsen, således også blive betragtet som et bestyrelsesvederlag.

Det er i den forbindelse vigtigt at bemærke, at det forhold, at administrationen udføres af en advokat, der er medlem af bestyrelsen, ikke bevirker, at der kan ydes et egentligt advokathonorar, såfremt der ikke i forbindelse med fondens administration konkret har været brug for juridisk bistand, f.eks. i forbindelse med en retssag eller en ejendomshan-

²⁶ Det følger således af Betænkning nr. 970/1982 om fonde, side 63, at som bestyrelsesvederlag anses ”alle ydelser, der tillægges det enkelte medlem (honorar, fribolig eller adgang til fondens faste ejendom, jagtrettigheder, benyttelse af bil og lignende, avis- og tidsskriftshold, rejser m.v.).”

...Anbringelse og bestyrelse af fondes midler

del. Tilsvarende gælder, såfremt en advokat er menigt medlem af en fondsbestyrelse.

Det almindelige bestyrelsesarbejde og den almindelige administration af en fond er normalt ikke arbejde, der forudsætter særlige juridiske kundskaber, og et sådant arbejde kan derfor ikke begrunde et egentligt advokathonorar.

Afsluttende bemærkninger

Anbringelsesbekendtgørelsen udgør ved siden af fondsloven en væsentlig del af retsgrundlaget for de ikke-erhvervsdrivende fonde. Bekendtgørelsen har således stor betydning for arbejdet i de enkelte fondsbestyrelser, ligesom fondsrevisorerne og forvaltningsafdelingerne skal iagttage bekendtgørelsens regler i arbejdet med fondene.

Det er Civilrettsdirektoratets erfaring, at den almindelige opfattelse blandt bestyrelsesmedlemmer, revisorer og forvaltningsafdelingerne hidtil har været, at visse af anbringelsesbekendtgørelsens bestemmelser har været vanskelig tilgængelig og givet anledning til fortolkningstvivl, ligesom visse af bestemmelserne har været vanskelige at administrere.

Formålet med at revidere bekendtgørelsen har derfor været generelt at skabe større klarhed over de enkelte bestemmelser, ligesom der er tilsigtet en mere tidssvarende og dynamisk regulering af anbringelsen af de ikke-erhvervsdrivende fondes midler. ●

Den nye anbringelsesbekendtgørelse er aftrykt som bilag på side 55.

Almenvelgørende/almennyttig – begreber i skred?

1. Begreberne “almenvelgørenhed” og “almennyttig” (og synonymer som veldædighed, philanthropi) har været kendt i mange år, men det er karakteristisk, at der altid har hersket en vis uklarhed om den nærmere afgrænsning. Denne uklarhed har man aldrig søgt afklaret. Begreberne skal ses i lyset af, at samfundet (fiscus) gerne ser, at der kommer private penge ud og holder maskineriet i gang. I den sammenhæng kan det være rart, at der ikke er for snævre definitioner.

Bortset fra enkelte specialbestemmelser kan det lægges til grund, at begreberne har den samme forståelse/fortolkning inden for skatte- og afgiftslovene, hvilket medfører, at praksis fra én lov kan overføres til en anden. Boafgiftsloven er blot ét eksempel på en lovmæssig regulering, men f. eks. fondsbekæmpelseslovens regler om fradrag for fondes udelinger har en langt større økonomisk rækkevidde.

Der er visse fællestræk i forståelsen af, hvorledes begreberne skal udfyldes. Nogle fortolker dem positivt, d.v.s. nævner videnskabelige, sygdomsbekæmpende, kulturelle formål mv., medens andre søger at fortolke negativt, d.v.s. at man søger at afgrænse, hvad der – med sikkerhed? – falder uden for begrebet. Traditionelt nævnes her politiske formål, “rene” erhvervsmæssige og familiemæssige formål.

2. Told- og Skattestyrelsen har som bekendt i en årrække udsendt fortegnelser over de fonde, institutioner mv., der er godkendt efter boafgiftslovens § 3, stk. 2, og ligningslovens § 8 A og § 12, stk. 3. Disse fortegnelser omfatter visse fonde, men det vil ses, at man er noget væk fra fondenes verden, da de grundlæggende betingelser – foruden at formålet er almenvelgørende eller almennyttigt, og at institutionen er hjemmehørende i Danmark – er

- 1) at midlerne anvendes til fordel for en kreds af personer, der ikke geografisk eller på anden måde er begrænset til et befolkningsunderlag på under 40.000,
- 2) at antallet af gavgivere overstiger 100 (tidligere 150) i gennemsnit om året over en 3-årig periode, og
- 3) at den årlige bruttoindtægt eller formuen (egenkapitalen) overstiger 150.000 kr.

Det vil således i almindelighed være nødvendigt med en konkret bedømmelse af fondens formålsbestemmelser.

3. Der kommer stadig domme om begreberne, jf. nedenfor, men der er grund til at minde om, at den ledende dom på området stadig er Højesterets afgørelse i *U 1999.213 H*. Fonden havde fået afslag på en ansøgning om arveafgiftsfrigørelse (nu boafgiftsfrigørelse), men fik afslag fra Told & Skat, da afgiftsmyndighederne krævede

“at formålsbestemmelsen i fundatsen er fyldestgørende konkretiseret, således at bestyrelsen er bundet til at uddele fondsmidlerne til formål, der er godkendt på forhånd. Den foreliggende fundats’s formål er efter regionens opfattelse så bredt formuleret, at fundatsen i realiteten overlader det til bestyrelsen selv at skønne over, hvad der er almenvelgørende.”

Denne retsopfattelse blev grundigt tilsidesat af Højesteret, der i *U 1999.213 H* under henvisning til fondens vedtægter udtalte, at

“Efter § 2 i fondens fundats skal fondens midler tjene almenvelgørende formål, dvs. afhjælpe trang blandt en videre kreds. Herudover skal fondens midler på en række angivne områder (“humane, kunstneriske, videnskabelige”) eller områder, der kan ligestilles hermed, herunder “uddannelse af unge”, tjene almennytt-

...Almenvelgørende/almennyttig – begreber i skred?

tige formål, dvs. virke i samfundet på en måde, som ud fra en i befolkningen almindeligt fremherskende opfattelse kan karakteriseres som nyttig, og som kommer en vis videre kreds tilgode.

På denne baggrund finder Højesteret det utvivlsomt, at de midler, som fonden er tillagt som arv efter Rigmor Jørgensen, skal benyttes til "almenvelgørende eller andet almennyttigt formål", jf. arveafgiftslovens § 3, stk. 4, nr. 3.

Den fondsretlige lovgivning skal bl.a. sikre, at fondes midler bliver anvendt til formålet. Herefter finder højesteret ikke grundlag for det konkretiseringskrav, som skattemyndighederne har stillet som betingelse for arveafgiftsfritagelsen."

Denne dom aflivede konkretiseringskravet, idet dette krav savnede hjemmel i afgiftslovgivningen (og i øvrigt ville have fået store konsekvenser for fondsbeskatningen, hvis skattemyndighederne tog dette område under luppen) men med hensyn til de principielle begreber opretholdt Højesteret begrebsdannelsen, således som den er præsenteret gennem årene fra skatte- og afgiftsmyndighedernes side. Det samme var tilfældet i U 1996.794 H (Dansk Navigatørforening).

4. En landsretsafgørelse, der er refereret i TfS 2003, nr. 110 Ø, rejser spørgsmålet, om begreberne er i skred.

I sagen havde den afgiftsfritagelsessøgende fond følgende formål:

"... at yde støtte til uddannelse herunder efteruddannelse af civile erhvervsflyvere, herunder private flyvere, som ønsker en erhvervsmassig uddannelse.

Bestyrelsen skal drage omsorg for på passende vis, f.eks. gennem annoncering i Kgl. Dansk Aeroklubs medlemsblad "Flyv", at bekendtgøre fondens formål lejlighedsvis med henblik på at fremkalde kvalificerede ansøgninger."

Fondens vedtægter indeholdt i øvrigt sædvanlige bestemmelser.

Såvel Told- og Skatteregion Nærum som Told- og Skattestyrelsen meddelte afslag. Begrundelsen for afslaget kommer klarest frem i rekursmyndighedens brev, hvor det bl.a. hedder, at

"Styrelsen lægger i sin afgørelse vægt på, at fonden kun kan uddele penge til personer, der ønsker en uddannelse vedrørende civil erhvervsflugtfart. ... Der er således ikke tale om, at fonden er almenvelgørende, idet det ikke fremgår af fundatsen, at dem, der søger, skal være i økonomisk trang.

Endvidere lægger Styrelsen vægt på, at der for at en fond kan anses som almennyttig, skal det fremgå af vedtægterne, at den kommer en vis videre kreds til gode, samt at ens virke i samfundet kan karakteriseres som nyttigt ud fra en almindeligt fremherskende opfattelse i befolkningen. Allerede fordi fonden alene yder støtte til uddannelse, der vedrører civil erhvervsflugtfart, finder Styrelsen, at fonden ikke er almennyttig men i stedet varetager brancherhvervsinteressier."

Landsretten gav fonden medhold i, at den opfyldte kriterierne for boafgiftsfritagelse. Det hedder i præmisserne, at bortset fra "flyverkriteriet" er der ikke nogen begrænsning i den kreds, der kan modtage støtte, således at fondens formål kommer en videre kreds tilgode. Med hensyn til kernespørgsmålet – afgiftsmyndighedens begrundelse for afslag – hed det, at

"Da uddannelsesformålet ikke knytter sig til en bestemt virksomhed, forening eller lignende, men – således som det må gælde i almindelighed – sigter mod at danne grundlag for et bestemt erhvervsomt virke, må formålsbestemmelsen i sin helhed anses for at være almennyttig ..."

5. Det ligger klart, at myndighederne havde stirret sig blinde på erhvervselementet, der – i sin yderste konsekvens – ville betyde, at uddannelsesformål måtte diskvalificeres ved ansøgninger om afgiftsfritagelse. De tre domme (1996-afgørelsen om Dansk Navigatorforening, *U 1999.213 H* om Jørgensens Fond og nu sagen om “Herman Johannes & Adda Hammers Fond for erhvervsflyvning” giver imidlertid et mere afklaret billede af retstilstanden – og uden at man behøver at besvare spørgsmålet i artiklens overskrift bekræftende:

- ▶ De basale definitioner opretholdes.
- ▶ Afgørelsen om afgiftsfritagelse (eksempelvis for boafgift) skal træffes på grundlag af en læsning af fondens vedtægter (og ved tvivl af testamentet, gavebrev o.l.). Ved fondene, der præsumptivt er under tilsyn af fondsmyndigheden, skal af-

giftsmyndigheden ikke bekymre sig om, hvorvidt fondsbestyrelsen nu overholder vedtægterne (jf. *U 1999.213 H*). Det er muligt, at afgiftsmyndigheden ved eksemplis foreninger bør stille krav om “revision” efter f. eks. 3 eller 5 år, for at se, hvad midlerne er blevet anvendt til.

- ▶ Konkretiseringskravet kan ikke opretholdes. For at opnå afgiftsfritagelse er det tilstrækkeligt med en meget enkel formålsbestemmelse à la “sygdomsbekæmpende formål”, “skal støtte forskning”, idet det selvsagt er underforstået, at “emnet” skal opfylde de basale krav som nævnt ovenfor.
- ▶ De (supplerende) krav, som afgiftsmyndighederne kræver i retningslinierne om ligningslovens § 8 A mv., kan ikke anvendes ved fonde, der må undergives en konkret prøvelse. ●

Afsluttende bemærkninger om fondslovens § 9, stk. 2, og skattemyndighederne

1. Temaet

Ser man overordnet på fondsbeskatningsloven, er loven noget speciel derved, at dens sigte er, at fondene *ikke skal betale skat*. Fondene skal foretage uddeling til formålene, og beskatning skal ske hos modtagerne af ydelser fra en fond. Incitamentet til at slippe fra skat findes i en række fradrags-, henlæggelses- og hensættelsesregler i fondsbeskatningslovens §§ 4-5.

Jeg har i de senere år skrevet om skattemyndighedernes holdning til fondslovens § 9, stk. 2, der forekommer mig at være noget ejendommelig og helt i strid med de intentioner, der ligger bag bestemmelsens gennemførelse i 1992. Formålet med de følgende – fra min side afsluttende – bemærkninger er i et forum, der rækker ud over de snævre faglige kredse, at belyse, hvorledes to regelsæt, der fra starten skulle være (og virkede) koordinerede, ikke kan tale sammen. Det er samtidig et opråb til myndighederne om at få afklaret denne sag.

2. Fondslovens regulering

Efter at kursgevinstloven var blevet ændret i 1991, blev fondene omfattet af den generelle skattepligt for gevinst og tab på fordringer og gæld. Under Folketingets behandling af kursgevinstloven blev skatteministeren (*Anders Fogh Rasmussen*) gjort bekendt med (det daværende) samspil mellem fondsloven og fondsbeskatningsloven, og han stillede forslag om, at de nye regler ikke skulle omfatte ikke-erhvervsdrivende fonde, der udelukkende har almenvelgørende eller på anden måde almennyttige formål. Dette blev ikke vedtaget, men et flertal i Folketinget tilsluttede sig følgende redegørelse fra skatteministeren:

“Baggrunden for ændringsforslaget var bl.a., at de ikke-erhvervsdrivende fonde ikke har mulighed for at uddele de kursgevinster, der knytter sig til den bundne kapital. Fondene kan således i modsætning til de erhvervsdrivende fonde ikke ad denne vej minimere kursgevinstbeskatningen.

Da det er materielle regler, der er årsag til den manglende uddelingsmulighed, kan problemet løses ved en ændring af disse regler, således at der gives adgang til at uddele kursgevinster, uanset om de er knyttet til den bundne kapital.

Justitsministeriet oplyser, at dette formentlig kræver ændring af fondslovens § 9 ...”

I 1992 indsattes som fondslovens § 9, stk. 2:

“Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan en fonds bestyrelse uden fondsmyndighedens samtykke uddele aktiver svarende til det foregående regnskabsårs nettokursgevinster, som efter reglerne i kursgevinstloven skal medregnes ved opgørelsen af fondens skattepligtige indkomst. Bestyrelsens beslutning om at anvende aktiverne til uddeling skal være truffet inden 6 måneder efter det foregående regnskabsårs afslutning. I øvrigt finder § 29, stk. 1, tilsvarende anvendelse.”

Det hed i bemærkningerne til bestemmelsen, at bestyrelsens beslutning om at foretage uddeling skal være truffet inden 6 måneder efter udgangen af et regnskabsår. Dette var eksempelvis baggrunden for en afgørelse fra 1993, hvorefter en fondsbestyrelse ikke kunne foretage uddeling af nettokursgevinsterne i samme regnskabsår, som de konstateres. Civilretsdirektoratet henviste til, at § 9, stk. 2, udtrykkeligt taler om det foregående regnskabsår.

3. Forholdet til fondsbeskatningsloven

I 1999 indsattes følgende bestemmelse i fondsbeskatningslovens § 4, stk. 3:

“Uddelinger efter stk. 1 og 2 fradrages i den efter § 3 opgjorte indkomst på det tidspunkt, hvor fonden eller foreningen er retligt forpligtet til at foretage uddelingen. Uddelinger efter stk. 1, der strækker sig over flere indkomstår, kan fonden eller foreningen dog fratrække på et tidspunkt, hvor fonden eller foreningen er retligt forpligtet til at foretage uddelingen, eller på de tidspunkter, hvor de enkelte rater forfalder. Det én gang valgte fradragstidspunkt efter 2. pkt. kan ikke ændres for den konkrete uddeling.”

Denne regel rammer utvivlsomt det rette, og det er ikke mit ærinde isoleret at kritisere bestemmelsen. Det er imidlertid indiskutabelt, at fondslovens § 9, stk. 2, blev indsat med det sigte, at fondene skulle undgå beskatning af kursgevinster. Fondsbestyrerne får med bestemmelsen et halvt år til at indrette sig og foretage uddeling, hvis der har været gevinst.

Forholdet er imidlertid det, at skattemyndighederne i de seneste fem år har spillet på to heste. På den ene side erkendes det, at en fond kan få fradrag for uddeling af nettokursgevinster, uanset at disse først kan opgøres beløbsmæssigt efter indkomstårets ud-

gang, men på den anden side kræves det, at fonden ved uddelingen må anses for endeligt at have forpligtet sig til uddeling. I konsekvens heraf kræves, at forpligtelsen er endeligt påtaget inden indkomstårets udløb.

Nogle landsskatteretskendelser har tiltrådt denne retsopfattelse.

Man er således i den situation, at fondslovens § 9, stk. 2, og fondsbeskatningsloven ikke taler samme sprog, og i den hidtidige praksis – der dog ikke har været forelagt domstolene – er den skatteretlige regel givet forrang. Dette stiller i de fleste tilfælde en fondsbestyrelse i en situation, hvor man ikke kan udnytte de fradragsmuligheder, der er tiltænkt med bestemmelsen. Hertil kommer, at praksis indbyder fondene til hjemmelavede løsninger, således at man inden den 31. december træffer beslutninger – på det principielle plan vedrørende den bundne kapital – der kan effektueres hvis og såfremt. Legatmodtageren skal have besked for at opfylde fondsbeskatningslovens krav, og man er herefter i den situation, at modtager skal betale skat i tilsagnsåret af midler, han først modtager året efter. Man kan også komme i den situation, at man må meddele modtageren, at fondsbestyrelsen har været for optimistisk, og at der ikke bliver penge denne gang. Med forarbejderne til fondslovens § 9, stk. 2, virker dette hverken rigtigt eller rimeligt.

Jeg har hidtil været af den opfattelse, at skattemyndighederne måtte tage sig sammen. Der er ikke tegn på, at man ønsker at se på sagen i et fondsretligt lys. Dette indebærer, at fondsmyndigheden må rejse sagen. Det er deres minister, der i sin tid stillede forslag om og fik vedtaget fondslovens § 9, stk. 2. ●

(Køben)havn – nogle bemærkninger om Højesterets dom af 17. august 2004

1. Dommen.

Hvorfor er dommen så vigtig?

Højesteret har den 17. august 2004 afsagt dom i en principiel sag på fondsrettens og statsrettens område: Københavns Havn mod Trafikministeriet, d.v.s. staten. Sagen har kørt siden 2000, hvor Folketinget ved lov omdannede havnen til Københavns Havn A/S.

Sagens hovedspørgsmål – og reelt eneste spørgsmål – var, hvem der har ejendomsretten til Københavns Havn. Det er et spørgsmål, der har været drøftet (eller i hvert fald berørt) i større eller mindre omfang siden 1850'erne, og det er nu blevet besvaret. Lad det være sagt med det samme, at staten vandt. Det vil måske ikke alle kunne forstå, men af pladshensyn er det ikke mit ærinde at gå i rette med selve resultatet. Det ligger dog klart, at en ensidig kritik af selve resultatet ikke vil ramme det rette.

Jeg vil i stedet orientere om afgørelsen, de problemer, der nu er blevet løst og sætte dem ind i det relevante perspektiv.

2. “Offentlige fonde”

“Offentlige fonde” er ikke et fast retligt begreb, men dog så fast, at det kan identificeres. Det dækker de fleste af de indretninger, som man finder i fondslovens § 1, stk. 2, og erhvervsfondslovens § 1, stk. 4. Det er en noget broget skare, gående fra fonde og institutioner, der er stiftet ved eller i henhold til lov over institutioner, der er etableret ved beslutning, f. eks. af Folketinget, til en række – mange – institutioner, der er oprettet ved private beslutninger, men organiseret offentligretligt. Den

første gruppe tæller under 50, den anden – der er i stigning – tæller samme antal, hvis man tager fonde stiftet ved aktstykke med, medens den sidste gruppe tæller mange tusinde. Det er uddannelsesinstitutioner, kulturelle fonde mv.

De offentlige fonde er kommet mere i søgelyset i de senere år, og der er flere forklaringer herpå. Jeg nævner blot to faktorer:

Finansministrene – uanset deres politiske farve – har fået mere smag for disse indretninger. Det skyldes ikke hjertets godhed, men trangen til, hvad man kan kalde “affedtning”. Det begyndte med en betænkning fra 1998 (Finansministeriet: Fonde med offentlig interesse), og man har nu se, at arbejdet med denne udredning danner grundlaget for statens holdning i sagen om Københavns Havn. Det samme gælder de efterhånden gentagne krav om, at Danmarks Skibskreditfond bidrager til skibsfartsbyggeriet, og det seneste eksempel er lov nr. 492 af 9. juni 2004, der over tid nedlægger IFV-fonden.

I den finansministerielle cand.scient.pol.-verden er man ikke så kategoriserte eller præcise, så man taler i almindelighed om særlige eller statslige forvaltningssubjekter.

En væsentlig grund til, at de “offentlige fonde” påkalder sig interesse, er, at der er mange af dem, og at de fungerer som “filialer” for centraladministrationen og kommunerne. Det gælder skoler, museer, teatre mv. Skiftende regeringer har i årevis haft kærlighed for *den selvejende institution*, og eksempelvis Undervisningsministeriet og nu Videnskabsministeriet har i de senere år markedsført modeller, man ikke troede mulig – herunder sproglig mulig.

3. Højesterets præmisser

En fordybelse i sagen om Københavns Havn vil kræve et større historisk studium. Dette blev også faktisk gennemført i forbindelse med sagens forberedelse for landsretten, idet Rigsarkivet afgav en historisk redegørelse, der gik adskillige århundreder tilbage. Af denne redegørelse kunne man bl.a. se, at ejendomsretten til havnen er et spørgsmål, der har spøgt gennem århundreder, og at nogle ministre i tidens løb har måttet foretage en politisk linedans for at undgå at give et klart svar på spørgsmålet.

Dette er også baggrunden for, at Højesteret går tilbage i historien. Dommens præmisser har følgende ordlyd:

“Bestemmelsen i 1913-lovens § 1 om, at havnen er en selvejende institution, giver ikke i sig selv grundlag for at afgøre, om der hermed tænkes på en selvejende institution af privat karakter – en “ægte” selvejende institution – eller på en selvejende institution inden for den statslige forvaltning. Lovens indhold i øvrigt, herunder ministerens beføjelser efter lovens § 3, og landstingsudvalgets bemærkninger “som saadan udsondret fra Ministeriet for offentlige Arbejders direkte Administration” – taler imidlertid for, at der sigtedes til en

selvejende institution inden for den statslige forvaltning. Herfor taler også, at man ikke tilsigtede at ændre havnens retlige status, men alene udtrykkeligt at angive den status, som den også hidtil havde haft. Udtalelserne i lovforslaget og under forhandlingerne om, at havnen var ejer af sin egen formue, er ikke uforenelige med en status som selvejende institution inden for den statslige forvaltning, idet også en sådan institution må siges at have en egen formue adskilt fra statens.

1913-loven og forarbejderne til denne lov giver således ikke grundlag for at fastslå, at det har været hensigten at anerkende Københavns Havn som en privat (“ægte”) selvejende institution.

I forbindelse med gennemførelsen af lov nr. 504 af 24. juni 1992 om Københavns Havn lagde Folketinget til grund, at denne lov ikke medførte nogen ændring i havnens retlige status i forhold til 1913-loven.

Det må således lægges til grund, at Københavns Havn forud for gennemførelsen af lov nr. 474 af 31. maj 2000 om Københavns Havn A/S var en selvejende institution inden for den statslige forvaltning. Højesteret finder, at dette indebærer, at Københavns Havn vel var et selvstændigt retssubjekt med egen formue,

...(Køben)havn - nogle bemærkninger om Højesterets dom af 17. august 2004

men – netop fordi den indgik i den statslige forvaltning – ikke nød samme beskyttelse som en privat (“ægte”) selvejende institution over for indgreb fra statsmagten (lovgiverens) side i form af nedlæggelse eller omorganisering.

På denne baggrund finder Højesteret, at Folketinget ikke har tilsidesat grundlovens § 73 ved at vedtage en omorganisering af Københavns Havns forhold, som indebærer, at institutionens aktiver og passiver overtages af et aktieselskab, hvis aktiver ejes af staten. Dette gælder, selv om et af formålene med denne omorganisering var at overføre en del af institutionens kapital til statskassen.”

4. Hvad betyder dommen?

Dommen afgør i første række en meget gammel diskussion og tvivl. Således hævdede ressortministeriet Trafikministeriet (der nu har vundet en tvist om det modsatte standpunkt) gennem mange år, men meget prægnant i 1980'erne, at Københavns Havn selv ejede formuen.

Det er karakteristisk, at Københavns Havn i årevis selv har tjent sine midler. At dele af indtjeningen har været undergivet en lovmæssig regulering, gør jo ikke en indretning til en del af staten. I så fald var der noget at tage fat på med hensyn til de finansielle institutioner. Dommens resultat gør imidlertid, at man på det område, der hedder “offentlige fonde”, og måske i det hele taget på områder, hvor der er offentlige midler, må man erkende, at privatretlige synspunkter om ejendomsret, ekspropriation mv. har (fået) et væsentligt mindre spillerum, og formentlig et meget lille spillerum.

Ser man på alle de såkaldte selvejende institutioner, der er oprettet på undervisningssiden, kultursiden o.s.v. som nævnt i tusindvis) må man i fremtiden holde sig til et udgangspunkt, der siger, at

- ▶ hvis en indretning er stiftet af staten,
- ▶ eller – selv om den er oprettet på privat initiativ – hvis den lever (har levet) i al væsentlighed af offentlige midler,
- ▶ eller hvis indretningens virksomhed (drift) (til-lige?) er detailreguleret af en minister

er der ikke meget tilbage af den private ejendomsret. Staten kan næsten lukke og slukke, som den finder det oportunt.

Til gengæld giver dommen fornyet næring til det synspunkt, som flere af os tidligere har peget på: Disse indretninger (“offentlige fonde”, “selvejende institutioner inden for den statslige forvaltning”, “selvstændige forvaltningssubjekter” mv.) kan ikke gemme sig under, at de ikke er offentlige. Det ligger klart, at det er de, og medmindre retsgrundlaget for deres virksomhed siger det modsatte, skal de overholde de regler og normer, der gælder for den offentlige forvaltning, eksempelvis forvaltningsloven og offentlighedsloven.

Det bliver eksempelvis – tidsmæssigt – vanskeligere at fyre folk. ●

Anmeldelse af "Stiftelser i Norden III"

I september 1999 samledes i Lund en gruppe forskere til et nordisk videnskabeligt symposium om stiftelser. Stiftelser er den norsk/svenske betegnelse for det danske begreb fonde. Initiativtagerne til symposiet var Jur dr. Katarina Olsson fra det juridiske fakultet i Lund og professor Lennart Lynge Andersen fra juridisk institut ved Handelshøjskolen i København.

En rapport fra symposiet blev i 2000 udgivet i bogform – *Stiftelser i Norden*, Juristforlaget i Lund – distribution Akademibokhandelen i Lund. Hovedtemaerne fra dette første symposium var, hvornår der overhovedet foreligger en fond, hvor navnlig et afsnit om "offentlige fonde" er interessant læsning, samt forskellige beskatningsspørgsmål.

Forskergruppen mødtes igen i København i november/december 2001. Her deltog også fondekyndige advokater og repræsentanter fra myndighederne. Det blev til bogen *"Stiftelser i Norden II"* – udgivet i 2002 på Gads forlag. Hovedtemaerne var fortolkning af vedtægter, permutation og fonde med offentligt engagement – artiklen om permutation, skrevet af direktør for Civilretsdirektoratet

Dorrit Sylvest Nielsen, kan anbefales, da den indeholder en gennemgang af en række sager om konkrete danske fondes – både ikke-erhvervsdrivende og erhvervsdrivende – ønske om permutation (ændring) af fondenes vedtægter, især angående fondenes formål.

Efter det seneste symposium afholdt i Oslo i september 2003 foreligger så bogen *"Stiftelsen i Norden III"* – udgivet i år på Gads forlag. Alle 3 bogudgivelser er redigeret af Katarina Olsson og Lennart Lynge Andersen.

I *"Stiftelser I Norden III"* er der artikler om de svenske erfaringer med behovet for bindende regler for fondes administration og kontrol hermed, norske erfaringer med regler om ændring og ophør af fonde samt gennemgang af ny norsk lovgivning, norske betragtninger angående non profit aktiviteter og svensk gennemgang af organisationsformer for sådanne aktiviteter.

Af speciel interesse for danske aktører på fondeområdet er en artikel af Katarina Olsson og Lennart Lynge Andersen om "Permutation nu og i fremti-

...Anmeldelse af "Stiftelser i Norden III"

den – et diskussionsoplæg". I det følgende kommenteres alene denne artikel.

Vi lever i en verden under hurtig udvikling og forandring. Derfor opstår stadig hyppigere spørgsmål om/behovet for ændringer i fondenes vedtægter. De fleste fonde er af ældre dato og stifterne og deres rådgivere har ved formuleringen af vedtægterne gjort sig umage med at formulere fondenes formål i forventning om, at formuleringerne "holdt vand til evig tid". Praksis viser noget andet, og derfor er permutationsspørgsmålet så væsentligt.

Hvornår kan man ændre formålet, og hvem skal have kompetencen til at ændre vedtægten? I Danmark kræves fondsmyndighedens (Civilretsdirektoratets) samtykke til enhver ændring af vedtægten for ikke-erhvervsdrivende fonde. For erhvervsdrivende fonde kræves ligeledes fondsmyndighedens (Erhvervs- og Selskabsstyrelsens) samtykke til vedtægtsændringer og – hvis der er tale om formålsændring – tillige godkendelse af Civilretsdirektoratet. Er denne lidt bastante ordning nødvendig/hensigtsmæssig? Hvordan kan man udforme fremtidens ændringssystem?

Det forekommer nærliggende at sondre mellem ændring af fondens formål og ændring af administrative bestemmelser i vedtægten. Det lyder fornuftigt, når forfatterne lægger op til, at rene administrative bestemmelser bør kunne ændres af fondens bestyrelse med underretning til fondsmyndigheden og skattemyndighederne. Bestyrelsen bør kunne ændre bestemmelser om fondens hjemsted i Danmark, regnskabsår, antal bestyrelsesmedlemmer (bør der være et minimumsantal?), evt. aldersgrænse for bestyrelsesmedlemmer, bestyrelsens beslutningsdygtighed, tægningsregler o.lign. Det bliver sværere, når det drejer sig om fondens hjerteblod – formålet. Her vejer stifterviljen og beskyttelsen heraf tungt. Som mulige kompetente inter-

esser nævnes staten (en offentlig myndighed), stifteren, fondens bestyrelse, et af stifteren udpeget organ, sagkyndige udpeget af stifteren eller et "fondenævn".

At give kompetencen til stifteren, bestyrelsen eller organer/personer udpeget af stifteren er næppe en god idé. Stifteren har ved fondens oprettelse i princippet givet afkald (krummet sig) på sine kompetencer, og bestyrelsen, der skal opfylde formålet, bør ikke frit kunne fastsætte nye regler for, hvordan fondens midler skal anvendes. I dag er det så staten (en offentlig myndighed), der har kompetencen, men som en nyskabelse kommer forfatterne med et forslag om at give kompetencen – både for ikke-erhvervsdrivende og erhvervsdrivende fonde – til et "fondenævn".

Dette nævn foreslås alsidigt sammensat (antal medlemmer nævnes ikke) med repræsentanter fra myndighederne, fra fondene, fra erhvervslivet samt fondekyndige. Nævnets afgørelser foreslås at være endelige, altså ingen appellmulighed. Fordelen ved et sådant nævn skal være, at der er tale om en forenkling, at kompetencen flyttes væk fra den politiske sfære (en minister), og at man vil få et forum, hvor erhvervsynspunkter vil få en stemme.

Forslaget om et "fondenævn" (et "permutationsnævn") er en overvejelse værd. Men rejser også en række spørgsmål: Hvem skal udpege medlemmerne af nævnet? En minister? Nævnet skal vel have et sekretariat. Kan man undvære en klagemulighed? En domstolsprøvelse? Hvilke kriterier skal nævnet afgøre sagerne efter? Og hvem fastlægger disse kriterier? Artiklen giver ikke klare svar på disse spørgsmål. Måske kommer svarene, når de nordiske fondeforskere forventeligt afholder deres næste symposium i 2005 og udgiver en "Stiftelser i Norden IV". ●

Bestyrelseshonorar i erhvervsdrivende fonde i 2003

Indledning

Fra tid til anden har medierne fokuseret meget på erhvervsdrivende fonde i Danmark. Spørgsmålet har blandt andet været, hvorvidt disse drives på ligeså forretningsmæssigt optimale vilkår som børsnoterede selskaber.

Et tilbagevendende spørgsmål på fondsområdet vedrører fondsbestyrelsens honorering. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen foretog i 1997 en undersøgelse af bestyrelseshonorarer i de erhvervsdrivende fonde i Danmark¹ for at vurdere fondenes efterlevelse af lov om erhvervsdrivende fonde. Denne undersøgelse er nu blevet opdateret på grundlag af de seneste årsregnskaber for at vise udviklingen i bestyrelseshonorarerne i fondene.

Eftersom bestyrelsen i en fond – i modsætning til en generalforsamling i f.eks. et aktieselskab – ikke har et overordnet kontrolorgan, kunne der være risiko for, at denne udskriver store vederlag til sig selv, hvorved fondens midler og muligheder for at efterleve egne vedtægter til sidst kan blive udhulet.

I Jyllands-Posten tirsdag den 29. juli 2003, bekræftede Professor Steen Thomsen fra Handelshøjskolen i København, at risikoen forelå. Steen Thomsen afviste dog samtidig, at noget sådant forekom og henviste til, at fondsmyndigheden tidligere har været optaget af at sikre dette.

Det er fondsmyndighedens opgave at kontrollere, at fonde og deres bestyrelser efterlever vedtægter og gældende lovgivning. Endvidere skal fondsmyndigheden bl.a. ved stikprøve kontrollere årsrapporter og godkende vedtægtsændringer. En af de bestemmelser, de erhvervsdrivende fonde skal følge, er lovens § 19, hvorefter vederlaget til fondsbesty-

relsen ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang.

Undersøgelsen i 1997 viste, at langt fra alle fonde levede op til årsregnskabslovens krav om offentliggørelse af bestyrelseshonorarer. Af de offentliggjorte årsregnskaber med honoraroplysninger fremgik, at de højeste bestyrelseshonorarer var væsentligt højere end det generelle gennemsnit – det vil sige, det var stor spredning i honorarstørrelsen. Dette var imidlertid ikke nødvendigvis ensbetydende med, at disse fonde udbetalte for høje honorarer, men kunne ligeså vel være et udtryk for fondenes forskelligartede struktur (se yderligere nedenfor: punkt 3 under “kommentarer til undersøgelsen”).

Som opfølgning på undersøgelsen fra 1997, samt ovennævnte debat i medierne, har styrelsen på baggrund af årsrapporter for 2002 nu gennemført en ny undersøgelse af bestyrelseshonorarerne i de erhvervsdrivende fonde i Danmark.

Undersøgelsen

Baggrund – fakta

Der er i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen registreret ca. 1200 erhvervsdrivende fonde. Heraf er Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fondsmyndighed for ca. 1000, og Civildirektoratet er fondsmyndighed for de resterende.

Undersøgelsen har omfattet den gruppe af erhvervsdrivende fonde, som Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er fondsmyndighed for, og som har en egenkapital på 2 mio. kr. eller derover. Antallet af disse er ca. 500. Ved stikprøven er udtaget i alt 157 fondes årsregnskaber, hvoraf dog kun 75 indeholdt de relevante oplysninger om fondenes bestyrelseshonorarer.

¹ Se artikel i Advokaten 11/1998 p. 194-195, af fuldmægtig Jesper Christoffersen

...Bestyrelseshonorar i erhvervsdrivende fonde i 2003

Når oplysningerne ikke kan kategoriseres som relevante, er dette enten, fordi der ganske enkelt, i strid med årsregnskabsloven, ikke oplyses noget om bestyrelseshonorarer i årsrapporten, eller fordi der, i overensstemmelse med årsregnskabsloven, opgives et samlet beløb for vederlag til bestyrelse og direktion.

Således er det relativt få bestyrelsesoplysninger, der danner grundlag for de endelige beregninger, hvorved unøjagtigheden omkring resultatet øges. Der er imidlertid stadig tale om et retvisende billede af de faktiske forhold, da antallet af fonde inden for den undersøgte kreds (egenkapital på 2 mio. eller derover), som sagt, ikke er større end ca. 500.

Nogle af de undersøgte fonde falder under kategorien 'koncerner' – dvs. at en fond er moder for en række virksomheder, der består af moderfonden og mindst ét datterselskab. Når der ved den enkelte undersøgte fond har været tale om et koncernforhold, er samtlige af fondens datterselskaber og bestyrelseshonorarerne i disse ligeledes inkluderet i undersøgelsen.

I alt 62 ud af de 75 fonde, som i årsregnskabet opgiver relevante oplysninger, er koncerner.

Resultatet af undersøgelsen fremgår af tabellen nedenfor. Tabellen viser de årlige bestyrelseshonorarer fordelt på størrelsen af fondens egenkapital.

Kommentarer til undersøgelsen

Som nævnt fastslår erhvervsfondslovens § 19, at bestyrelseshonoraret til fondsbestyrelsens medlemmer ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Der er således i høj grad tale om en vurdering. I denne vurdering, som skal foretages konkret for hver enkelt fond, kan det inddrages som et element, hvad der er sædvanligt i den gruppe, som fonden tilhører.

På baggrund af undersøgelsen kan det herefter konstateres:

- ▶ at der, er en vis tendens til at udbetale større honorarer, jo højere egenkapitalen er. Samme resultat viste sig også ved undersøgelsen i 1997. Dette kan muligvis forklares med, at de fonde, der har høj egenkapital, også er fonde, der har meget arbejde og ansvar samt administration og dermed større arbejdsbyrde for fondsbestyrelsesmedlemmerne.
- ▶ at bestyrelseshonorarerne ikke er væsentligt højere, end de var i 1997. Stigningen udgør ca. 37% for de højeste gennemsnitlige bestyrelseshonorarer og ca. 17% for de laveste gennemsnitlige bestyrelseshonorarer. Dette kan skyldes den omstændighed, at det ofte anses som værende et tillidshverv at besidde en post som be-

Egenkapital	Antal undersøgte fonde I alt /relevante	Højeste gns. best. Honorar	Laveste gns. best. honorar	Gns. best. honorar generelt (excl. 0,-)	Gns. best. honorar generelt (incl. 0,-)
2-5 mio. kr.	31 / 10	23.718,75 kr.	1.333,33 kr.	6.924,62 kr.	4.847,23 kr.
5-10 mio. kr.	30 / 12	10.000,00 kr.	1.428,57 kr.	5.955,25 kr.	3.970,16 kr.
10-20 mio. kr.	22 / 11	30.000,00 kr.	779,56 kr.	12.374,16 kr.	11.249,24 kr.
20-30 mio. kr.	23 / 11	99.500,00 kr.	1.720,00 kr.	32.561,50 kr.	23.681,09 kr.
30-60 mio. kr.	23 / 10	151.993,33 kr.	833,33 kr.	44.072,17 kr.	37.657,11 kr.
60 mio. kr. <	28 / 21	275.800,00 kr.	3.333,33 kr.	60.443,65 kr.	54.687,11 kr.
Gns. for alle fonde	157 / 75	98.502,01 kr.	1.571,35 kr.	27.055,22 kr.	22.682,09 kr.

styrelsesmedlem. Således er der også anseelse forbundet hermed frem for alene økonomi.

- at der er stor spredning på, hvor meget, der udbetales inden for de forskellige størrelseskategorier. Hermed skal forstås, at der er meget stor forskel på mindstehonoraret og maksimumhonoraret til bestyrelsesmedlemmerne i de forskellige grupper af fonde. Dette gjorde sig også gældende ved 1997-undersøgelsen.

Den store spredning i honorarstørrelser kan, som ovenfor anført, være et udtryk for fondenes forskelligartede karakterer. En fond kan for eksempel både være moderfond for en koncern, den kan være direkte erhvervsdrivende, eller den kan have blandede aktivitets- og uddelingsformål, hvor enten begge typer af aktiviteter er af større eller mindre omfang, eller hvor måske alene uddelinger til almennyttige formål udgør en betydelig aktivitet.

Der synes altså at være en ganske logisk forklaring på de umiddelbare kritikpunkter, der er nævnt i indledningen.

Samtidig må det påpeges, at principperne om god selskabsledelse (corporate governance) kræver en konkurrencedygtig honorering for at tiltrække og fastholde kompetente bestyrelsesmedlemmer og direktører.

Dobbeltposter i fondsledelsen

En bemærkelsesværdig iagttagelse, som fulgte af undersøgelsen, var bestyrelsesmedlemmernes besiddelse af de såkaldte dobbeltposter. Dobbeltposter defineres ved, at den samme person er bestyrelsesmedlem eller direktør i fonden samtidig med, at denne er bestyrelsesmedlem eller direktør i et eller flere af fondens datterselskaber.

Foruden at undersøge bestyrelseshonorarernes størrelse, omfatter undersøgelsen derfor også spørgsmålet om, hvorvidt der i koncernforholdene ofte forekommer dobbeltposter. Dobbeltposter fø-

rer ofte til dobbelthonorar, således at et umiddelbart mindre bestyrelseshonorar kan blive betydeligt større, hvis den pågældende har et eller flere andre ledelseshverv i koncernen.

Undersøgelsen viste, at ledelsesmedlemmer i et overraskende stort antal fonde, nemlig 60 af 62 undersøgte fonde, besad dobbeltposter.

For eksemplets skyld kan nævnes en koncern, som i alt indeholder 33 bestyrelses- og direktionsposter i fondens og datterselskabernes ledelse. 19 af pladserne besiddes af folk, der ligeledes besidder andre poster i koncernens ledelse. Det er altså over halvdelen. Således kan de personer, der indtager dobbeltposter, modtage væsentligt højere honorarer, end hvad der umiddelbart fremgår af undersøgelsen.

Ved undersøgelsen i 1997 var denne betragtning ligeledes med. Her var dobbeltposter imidlertid langt mindre udbredt.

Netop dette forhold advarer Professor Steen Thomsen også imod i Jyllands-Posten den 29. juli 2003: "Hvis det er virksomhedsledelsen og ikke ejeren, der kontrollerer tingene, har du et magtapparat, der kan skalte og valte med ressourcerne, og der er ingen der stiller krav til dem. Det er forbundne kar".

I modsætning til aktieselskaber, hvor ledelsen kontrolleres af aktionærerne via en generalforsamling, har bestyrelsen i fondskoncerner en væsentlig mere central kontrolfunktion – også i forhold til de øvrige ledelsesorganer i fondskoncernen. Derfor må der særligt indenfor fondsdannelserne advares imod dobbeltposter. I denne sammenhæng lægges der stor vægt på, at bestyrelsen er uafhængig og ikke udsættes for at skulle lave "selvkontrol". Der vil for eksempel skulle udvises megen agtpågivenhed, såfremt der sidder folk i fondsbestyrelsen, som også er medlem af direktionen i moderselskabet. Når et flertal af fondsledelsen ikke har andre ledelsesposter i koncernen, vil man stå mere frit ved en

...Bestyrelseshonorar i erhvervsdrivende fonde i 2003

eventuel kritik af beslutninger truffet af datterselskabernes ledelse.

Alligevel ses det som gennemgående karakteristika ved de fondskoncerner, der er omfattet af undersøgelsen, at dobbeltposter er udbredte.

Sammenfatning

På baggrund af de fremfundne tal fra årsregnskaberne kan det konkluderes, at frygten for de høje bestyrelseshonorarer i de erhvervsdrivende fonde som udgangspunkt ikke har hold i praksis. I forbindelse med koncernforhold kan honorarerne imidlertid, som omtalt, være væsentligt højere for det enkelte bestyrelsesmedlem i kraft af dennes dobbeltpost, end hvad der umiddelbart kommer til udtryk. Overordnet set spreder honorarernes størrelse sig dog ikke på en sådan måde, at disse kan anses som værende usædvanlige, og dermed ikke opfylde erhvervsfondslovens bestemmelse herom.

De erhvervsdrivende fonde, som har været med i undersøgelsen, må antages at kunne tages som udtryk for den generelle honorarpraksis i erhvervsdrivende fonde. På denne baggrund må det konstateres, at fondene således i vid udstrækning overholder kravet om, ikke at yde bestyrelsesmedlemmer højere vederlag end hvad, der anses for sædvanligt.

Undersøgelsens resultat sætter fokus på to væsentlige punkter: 1) Fondenes manglende overholdelse af årsregnskabslovens bestemmelser om oplysningspligt for så vidt angår bestyrelseshonorarer, samt 2) den voldsomme stigning af tilfældene af dobbeltposter i forhold til 1997-undersøgelsen.

Ad 1) At fondene fortsat ikke overholder oplysningspligten, er det samme billede som i 1997. Styrelsen vil fremover ved vejledning indskærpe pligten over for fondsbestyrelsen.

Ad 2) Stigningen i antallet af dobbeltposter må imidlertid anses som uheldigt. Som følge af fondsformens særlige karakter og i lyset af corporate governance-tanken bør tildeling af dobbeltposter fremover overvejes nærmere.

Samtidig vil Styrelsen, som fondsmyndighed, advare mod for udbredt anvendelse af dobbeltposter for bestyrelsesmedlemmer – særligt inden for fondskoncerner. Kun hvor særlige faglige årsager ligger til grund, bør dobbeltposter anvendes.

I forlængelse af aktuelle initiativer, nationalt og internationalt, omkring god selskabsledelse og med inspiration i den netop gennemførte honorarundersøgelse har Erhvervs- og Selskabsstyrelsen besluttet at igangsætte en undersøgelse af forholdene i de Erhvervsdrivende fonde, hvor Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er fondsmyndighed. Undersøgelse vil fokusere på fondsbestyrelsernes arbejde, medlemmernes udpegning og uafhængighed i forhold til stifter. ●

Afgørelser fra Civilretsdirektoratet

Civilretsdirektoratet tager i disse år stilling til en række fondsretlige spørgsmål, enten på grundlag af sager rejst af fondene, eller spørgsmål der opstår som led i direktoratets stikprøvekontrol af årsregnskaberne. I det følgende bringes referat af en række afgørelser, som Civilretsdirektoratet har truffet i de senere år. Afgørelserne er valgt ud fra deres principielle karakter og er ajourført til den 1. august 2004.

Er der stiftet en fond?

Grænserne mellem, om der skal stiftes en fond (selvejende institution), eller om midlerne skal tilfalde en bestående institution, giver undertiden anledning til tvivl, og det er i øvrigt en sagstype, der har været aktuell siden fondslovene blev gennemført. Spørgsmålet må afklares på grundlag af en fortolkning af testamente eller gavebrev. Den samme tvivl om retsdannelsens karakter kan siges i et vist omfang også at gælde forholdet mellem en fond og en forening, men her bragte afgørelsen i *UfR 1991.819 H* (om Provinsbankernes Ulykkes-Risikofond, der ikke var en fond) en del afklaring.

I Civilretsdirektoratets brev af 29. april 2002 (sag 1998-410-3029) blev der taget stilling til spørgsmålet om en fondsdannelse på grundlag af en fortolkning af to forskellige testamenter:

Det første testamente udtalte, at "beløbet skal tilfalde ... plejehjemmet [B] til anvendelse efter forstanderens skøn til de enkelte patienters personlige behov ..." Civilretsdirektoratet udtalte, at der ikke var tale om fond, idet arven skulle tilfalde plejehjemmet til anvendelse efter forskrifterne i testamentet.

Det andet testamente udtalte, at beløbet "skal tilfalde ... Plejehjemsfond, således at arven efter mig skal øremærkes til at komme beboerne og brugere af plejecentret til gode på den bestemte måde, at

arven efter mig ønskes anvendt til, at beboerne uden betaling kan få et glas vin til de måltider, der bliver indtaget på institutionen." Civilretsdirektoratet udtalte her, at arven ikke som ønsket af ansøgeren skulle anvendes til oprettelse af en ny fond, men at midlerne skulle tilfalde den eksisterende Plejehjemsfond som et øremærket beløb, der skulle anvendes i overensstemmelse med bestemmelsen i testamentet.

Begge afgørelser forekommer indiskutable.

Også i Civilretsdirektoratets brev af 11. april 2003 (sag 2002-410-13679) var der spørgsmål, om der forelå en fondsdannelse. Ifølge testamentet skulle alt, hvad testatrix ikke havde disponeret over, gå til to lægelige selskaber. Testatrix havde samtidig bestemt, at arven relativt hurtigt skulle anvendes til forskning eller støtte af patienter. Civilretsdirektoratet udtalte, at det ikke fremgik af testamentet, at der skulle oprettes en fond for midlerne, og at (det ene) selskab(e)t måtte anses for stifter af fonden. Fonden skulle ledes af bestyrelsen for selskabet, der skulle aflægges beretning på selskabets årlige generalforsamling, og afkastet af fondens formue kunne alene gå til selskabets medlemmer. Der forelå ikke en fond, idet der ikke var en selvstændig ledelse i forhold til stifteren, og formuen var ikke uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue.

Civilretsdirektoratets sag 1998-410-2246 (brev af 5. december 2000) er noget mere speciel: 8 organisationer besluttede i 1972 at oprette en nævnsordning på voldgiftsområdet og indskød tilsammen 10.000 kr. Midlerne blev tilbagebetalt til stifterne i 1980. I 1988 meddelte Familieretsdirektoratet, at ordningen havde karakter af en selvejende institution, der var omfattet af fondsloven. I statutter af 1993 og 1998, der var godkendt af Boligministeriet, hed det, at formålet bl.a. var at administrere voldgiftsordningen og at udarbejde regler for ordningen. I 1998 kom kategorispørgsmålet op igen,

...Afgørelser fra Civilretsdirektoratet

og Civilretsdirektoratet udtalte i brev af 21. oktober 1999, at man fortsat fandt, at der forelå en fond. Det var tvivlsomt, om dette havde været tilfældet i 1972 – hvorved man lagde afstand til afgørelsen fra 1988 – men man lagde nu vægt på, at der over en årrække havde fundet en formuedannelse sted. Det hed endvidere, at “Omend nævnets formål næppe kan siges at have været et for fonde typisk formål, kan dette ... ikke i sig selv med afgørende vægt tale mod at anerkende nævnets status som fond.”

Nævnet meddelte herefter Civilretsdirektoratet, at man stod uforstående over for dette synspunkt, idet man fandt, at der var tale om en sammenblanding af en institutions virksomhed og en fonds formål. For at tale om formål måtte det kræves, at der i statuten for nævnet var udpeget et eller flere formål, som stifterne havde ønsket at begunstige. Dette var ikke tilfældet her, og Civilretsdirektoratet havde ikke anvist, hvorledes nævnet skulle kunne opfylde fondslovenes (præceptive krav) om overskudsanvendelse og regelmæssig uddeling.

Efter fornyet overvejelse meddelte Civilretsdirektoratet i skrivelse af 5. december 2000, at man var enig i, at der ikke forelå en fond.

I brev af 8. januar 2001 (sag 1998-410-8908) udtalte Civilretsdirektoratet, at en fond til støtte for videnskabelige og praktiske undersøgelser inden for vedkommende fag var ikke en fond i fondslovens forstand. Midlerne kom fra medlemsbidrag, årsregnskabet skulle godkendes på foreningens generalforsamling, foreningen valgte 4 ud af 5 medlemmer, herunder formanden, og foreningens generalforsamling traf beslutning om vedtægtsændringer. Civilretsdirektoratet udtalte, at der ikke forelå en formue af mere varig karakter, der var uigenkaldeligt udskilt fra stifters formue, og at rådighedsbeføjelserne ikke tilkom en selvstændig ledelse.

I brev af 18. april 2001 (sag 1998-410-9851) udtalte Civilretsdirektoratet tilsvarende, at der ikke forelå en fond, da fondens formue ved opløsning skulle uddeles til almenvelgørende formål i en kommune efter afgørelse i byrådet. Vedkommende kommune måtte reelt anses som stifter af fonden, idet kommunen havde indskudt det væsentligste aktiv i fonden.

Fondsbegrebet – hyppige udskiftninger af bestyrelsen

En vigtig del af fondsbegrebet er som bekendt, at der til stadighed er udpeget en uafhængig bestyrelse for fonden.

I sag 1998-419-54 (Civilretsdirektoratets brev af 20. december 2000) var der rejst spørgsmål, om en stifter kunne genudpege bestyrelsesmedlemmer med 3 års mellemrum, uden at dette medførte, at fonden ikke var et selvstændigt retssubjekt. Civilretsdirektoratet udtalte, at det ikke var muligt at angive længden af en valgperiode, men at man ville finde det ønskeligt, at denne blev på ikke under 3-4 år.

Afgørelsen er præget af forsigtighed, idet det dog skal tages i betragtning, at forarbejderne til fondslovene ikke giver nærmere direktiver om spørgsmålet. Afgørelsen er taget med i denne oversigt, da det må antages, at der findes (en del?) fonde, der har problemer med hyppige valg, idet man ikke sjældent ser vedtægter, hvor der skal ske valg/udpegelse hvert år eller hvert andet år.

Fonde med kommunalt engagement

I brev af 1. maj 2001 (sag 2000-410-12785) meddelte Civilretsdirektoratet, at et Efteruddannelsescenter ikke kunne undtages efter fondslovens § 1,

stk. 3, da kommunens tilsyn ikke var betryggende ud fra et fondsretligt synspunkt. Fondens bestyrelse blev valgt af byrådet og blandt byrådets medlemmer, således at byrådet ikke kunne antages at have den i forhold til bestyrelsen fornødne uvildighed. Der kunne ikke lægges vægt på, at de tre bestyrelsesmedlemmer ikke deltog i byrådets behandling af forhold, der vedrører fonden. Af samme grund fandtes institutionen ikke omfattet af bestemmelsen i fondslovens § 1, stk. 2, nr. 7, hvorefter selvejende institutioner, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige, ikke er omfattet af fondsloven.

Fondes kapitalforbrug

Der er (stadig) en del sager om kapitalreglerne i fondslovens §§ 9-10. I det følgende bringes et uddrag af de mere principielle:

I Civilretsdirektoratets sag 1998-410-10158 hed det i stifterens testamente, at fondens bestyrelse ved uddelinger kunne anvende kapitalen, hvis man skønnede dette. I vedtægterne pålagdes bestyrelsen at tilstræbe, at kapitalen med tillæg af renter var uddelt inden for 10-15 år. Endvidere hed det, at

“Det er op til legatbestyrelsens afgørelse, hvor mange legatportioner eller priser, der uddeles hvert år, ligesom det er op til legatbestyrelsen at bestemme, om man udlader at uddele legater i et eller flere år, hvis der ikke findes legatmodtagere med de fornødne kvalifikationer efter Fondens bestemmelse.”

Fondens midler androg godt 2,3 mio. kr. Civilretsdirektoratet udtalte i 1998, at der ikke forelå den klarhed, som fondslovens § 9, stk. 5, kræver, og at testamentet ikke klart angav, at stifter havde ønsket, at fonden var tidsbegrænset.

I en fornyet henvendelse til Civilretsdirektoratet anmodede fondsbestyrelsen om, at vedtægterne blev suppleret med følgende bestemmelse:

“Den årlige uddeling bør således svare til 1/10-1/15 af fondens startkapital. Uddelingen kan i enkelte tilfælde afvige herfra.”

Denne anmodning blev afslået af direktoratet, der bl.a. anførte, at man ifølge praksis kun i helt særlige tilfælde efter oprettelsen af en fond gav tilladelse til indsættelse af bestemmelse om kapitalforbrug. Der henvises atter til fondslovens § 9, stk. 5.

I brev af 26. januar 2001 (sag 1998-410-1397) afsløgte Civilretsdirektoratet en ansøgning om frigivelse af en fonds bundne midler, således at fonden dels kunne fortsætte det nuværende uddelingsniveau dels kunne støtte et 5-årigt professorat med 250.000 kr. hvert år. Fondens kapital var på ca. 2,8 mio. kr., og de årlige indtægter var på ca. 180.000 kr. Samtidig pegede direktoratet på, at dispositionen ville betyde, at de andre formål ikke ville kunne tilgodeses.

I brev af 25. juli 2001 (sag 1998-410-12172) tillod Civilretsdirektoratet efter omstændighederne frigivelse af i alt 90.000 kr. fra de bundne midler til uddeling til et 3-årigt forskningsprojekt. Direktoratet stillede som betingelse for tilladelsen, at fondens bundne kapital i de kommende år blev genoprettet ved konsolidering fra den disponible kapital. Fondens formål var at støtte videnskabelig forskning til fremme af sygdomsbehandling. Dens kapital var 1,5 mio. kr., og årets resultat i det foregående år var 90.000 kr.

I sag 1998-410-12252 (brev af 5. juli 2002) meddelte Civilretsdirektoratet afslag på ansøgning om frigivelse af ca. 127.000 kr. Beløbet stammede fra fortjeneste på aktier og ville blive hensat til senere uddeling. Fondens formål var at støtte dansk leukæmiforskning, og kapitalen var ca. 2,8 mio. kr. Årets resultat var 112.000 kr. Civilretsdirektoratet pegede samtidig på, at der ikke var foretaget uddeling i flere år. Om praksis i sådanne sager hed det i brevet til fondsbestyrelsen bl.a.:

...Afgørelser fra Civilretsdirektoratet

“Tilladelse til delvis anvendelse af fondens kapital vil efter direktoratets praksis kunne komme på tale, såfremt man ønsker at støtte et større projekt, som ligger inden for fondens formål, men hvortil der ikke er tilstrækkelige midler på uddelingskontoen. Afgørelsen træffes på baggrund af en konkret vurdering blandt andet under hensyntagen til kapitalens størrelse, konsolidering, fondens mulighed for eventuelt efter henlæggelser at genopbygge kapitalen, samt vedtægtens eventuelle bestemmelser om frigivelse af kapitalen.”

Tilladelse til kapitalfrigivelse giver normalt ikke i de tilfælde, hvor bestyrelsen løbende ønsker at uddele mere end årets indtægter.”

Ved brev af 10. december 2003 til samme fond til lod Civilretsdirektoratet frigivelse af 450.000 kr. af den bundne kapital til brug for en konkret uddeleling.

Fravigelse af anbringelsesbekendtgørelsen?

Sag 1998-410-4408 (Civilretsdirektoratets brev af 16. oktober 2001): Det hed i vedtægterne, at “Fonden og dens bestyrelse ikke skal være bundet af lovgivningens deklaratoriske regler om anbringelse af fondsmidler. Fondens grundkapital og øvrige midler skal således være anbragt uden restriktioner i andre værdipapirer end de, der fremgår af bekendtgørelsen om anbringelse af fondes midler, herunder i udenlandske værdipapirer og udenlandsk mønt, ligesom Fondens midler kan anbringes i anerkendt udenlandsk pengeinstitut, hvor bestyrelsen finder dette forsvarligt og hensigtsmæssigt.”

Civilretsdirektoratet fandt, at denne formulering fraveg de almindelige bestemmelser om *anbringelse* af fondes midler. Bestyrelsen skulle således alene overholde den almindelige generalklausul, hvorefter investeringerne skal være forsvarlige og bedst mulig.

Sag 1998-410-11795 (Civilretsdirektoratets brev af 29. juli 2002): Anbringelsesbekendtgørelsen – investeringsreglerne – blev anset for fraveget med teksten: “... hele fondens formue kan anvendes til udlån efter foranstående bestemmelser. Intet enkelt udlån må overstige 1/5 af kapitalen.”

Sag 2003-410-07324/2 (brev af 25. juni 2003): Det hed i vedtægterne, at fondens formue kunne anbringes i henhold til de af justitsministeren fastsatte regler for anbringelse af fondes midler. Denne bestemmelse ønskedes ændret, således at midlerne helt eller delvis kunne anbringes som aktiekapital i X-bank A/S. Civilretsdirektoratet udtalte i afgørelsen, at anbringelse (investering) skulle ske i overensstemmelse med anbringelsesbekendtgørelsen, idet denne ikke var blevet fraveget i forbindelse med de oprindelige vedtægter.

Sag 2001-410-13097 (brev af 27. september 2002): Det hed i vedtægterne, at

“Fondens midler vil ikke indgå i forvaltningsafdeling hos bank, men vil indgå i probiberet depot med tilhørende konto ...”

Civilretsdirektoratet antog, at denne formulering indeholdt en fravigelse af anbringelsesbekendtgørelsens § 16 om fondsmidternes fysiske placering, hvorfor de ikke skulle anbringes (bestyres) i en godkendt forvaltningsafdeling.

Med hensyn til bestyrelshonoraret henvises til artiklen om den nye anbringelsesbekendtgørelse.

Bestyrelsesudpegning i små fonde

Sag 2001-410-13390 (brev af 12. august 2002): Civilretsdirektoratet udtalte, at selvom fondslovens § 15, stk. 2, ikke finder direkte anvendelse på en fond med aktiver under 250.000 kr., er Civilretsdirektoratet

rektoratet kompetent til at udpege en ny bestyrelse for fonden, såfremt der ikke er udpeget en bestyrelse i overensstemmelse med vedtægterne. Direktoratet lagde herved vægt på, at det er en fondsretlig grundsætning, at en fond skal have en bestyrelse.

Afsættelse af bestyrelsesmedlemmer

Fondsloven indeholder i §§ 11 ff en række krav til bestyrelsen. §§ 11-12 giver praktisk taget aldrig anledning til sager, hvorimod der kan konstateres en lille stigning i sager efter § 14, jf. § 13. Fondslovens § 13 bestemmer, at et bestyrelsesmedlem til enhver tid kan udtræde af bestyrelsen, og at dette skal ske, hvis den pågældende kommer under konkurs. De to regler – bestemmelsens stk. 1-2 – er indiskutable i deres indhold og sigte og giver ikke anledning til tvist. Det samme gælder til dels § 13, stk. 3, hvorefter et medlem, der gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til at sidde i bestyrelsen, skal udtræde af fondsbestyrelsen. – Sager om uværdighedskravet er sjældne.

Tilbage står § 13, stk. 4, der reelt har to forskellige led. Det første led siger, at et bestyrelsesmedlem,

som på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at beklæde hvervet som medlem af bestyrelsen, skal udtræde af bestyrelsen. Sigtet med denne del er klart, og når der af og til opstår sager herom, skyldes det formentlig alene, at det kan være vanskeligt for de øvrige bestyrelsesmedlemmer at komme igennem med budskabet over for den, der skal udtræde efter § 13, stk. 4.

Tilbage står det andet led i § 13, stk. 4, hvorefter et bestyrelsesmedlem skal udtræde af bestyrelsen, hvis de pågældende “har vist sig klart uegnet”. Se herved sagen, der omtales nedenfor.

Da sager efter § 13, stk. 3-4, kan have en tendens til at “gå op i en spids”, er det bestemt i § 14, at fondsmyndigheden (Civilretsdirektoratet) bl.a. kan afsætte et bestyrelsesmedlem, der ikke opfylder kravene i disse bestemmelser, og det samme gælder, hvis et bestyrelsesmedlem, der kommer under konkurs, ikke selv kan finde ud af at udtræde.

I Civilretsdirektoratets brev af 11. juni 2004 meddelte direktoratet fondens bestyrelse, at man havde truffet beslutning om at afsætte alle tre medlemmer. Forholdene var følgende: I hvert fald i de se-

...Afgørelser fra Civilretsdirektoratet

nesten to år havde bestyrelsesarbejdet været noget kaotisk, og det måtte antages, at parterne ikke længere kunne samarbejde. Der var ikke enighed om, hvem der skulle foretages uddeling til, og det ene medlem fandt, at de to andre var uegnede. Forvaltningsafdelingen havde til sidst meddelt Civilretsdirektoratet, at man midlertidigt stoppede alle udbetalinger fra fonden og anmodede om instruktion om fremtidige udbetalingsanmodninger fra dele af bestyrelsen. I første omgang fandt Civilretsdirektoratet ikke grundlag for at træffe foranstaltninger efter fondslovens § 14, men efter flere forøgelsesforsøg på at etablere et samarbejde, traf Civilretsdirektoratet den nævnte afgørelse af 11. juni 2004. Det hedder i brevet, at der navnlig var lagt vægt på de dybe uoverensstemmelser, der var blandt bestyrelsesmedlemmer, og at korrespondancen i sagen (samt det fremkomne på et møde i Civilretsdirektoratet) havde ført frem til den opfattelse, at samarbejdsproblemerne ikke hovedsageligt kunne tilskrives et eller to af bestyrelsesmedlemmerne, men måtte tilskrives den samlede bestyrelse.

Uddelinger til bestyrelsen mv. – fondslovens § 31

I forbindelse med, at jeg gennemgik administrativ praksis til brug for fondslovscommentaren, var det en overraskelse for mig, at der var så mange sager om grænserne for fondslovens § 31. Det hedder

her, at bestyrelsen ikke kan tillægge stiftere, bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, andre ydelser end et vederlag, og det samme gælder for den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold.

Siden da er kommet en ny afgørelse, jf. Civilretsdirektoratets brev af 22. april 2004 til en fondsbestyrelse:

Fonden havde støttet trykningen af et bestyrelsesmedlems disputats, idet man ikke opfattede udgifterne som en privat udgift, men som en udgift, der var relateret til forskning i et relevant emne. Det var yderligere oplyst, at fonden i hele sin levetid havde støttet projekter, hvori bestyrelsesmedlemmer havde deltaget, og at alt andet ville have været umuligt (p.g.a. det snævre fagområde). Civilretsdirektoratet så – ikke overraskende – anderledes på sagen og udtalte, at fondens støtte var i strid med § 31. Det hedder i brevet, at udgivelse af en disputats er i et bestyrelsesmedlems personlige interesse både karrieremæssigt og på sigt økonomisk, og at det pågældende bestyrelsesmedlem havde haft en væsentlig økonomisk og individuel interesse i støtten.

Civilretsdirektoratet meddelte samtidig, at man efter omstændighederne ikke ville kræve beløbet tilbagebetalt til fonden, hvis opløsning samtidig blev godkendt. ●

Domme, kendelser og afgørelser

Landsskatterettens kendelse af 7. august 2002 – sagsnr. 2-2-1859-0105	38
Ligningsrådet bindende forhåndsbesked af 17. februar 2004 – sagsnr. 99/04-413-00507	40
Landsskatterettens kendelse af 6. november 2001 – sagsnr. 2-2-1859-0091	41
Landsskatterettens kendelse af 6. november 2001 – sagsnr. 2-2-1859-0090	44
Ligningsrådet bindende forhåndsbesked af 16. december 2003 – sagsnr. 99/04-4029-00184	48
Landsskatterettens kendelse af 27. september 2002 – sagsnr. 2-2-1859-0127	50
Landsskatterettens kendelse af 29. april 2004 – sagsnr. 2-5-1896-0044	51
Landsskatterettens kendelse af 4. oktober 2001 – sagsnr. 2-2-1859-0084	53

Landsskatterettens kendelse af 7. august 2002 – sagsnr. 2-2-1859-0105

A Legat klager over, at det er anset for rette indkomstmottager vedrørende renteindtægter, der er anvendt til vedtægtsmæssige uddelinger efter en rentenydelsesforpligtelse.

Det er oplyst, at legatet er en sammenslutning af 3 tidligere selvstændige legater, og at dets kapital er delt i to afdelinger, hvor afdeling B består af den kapital, der tilhørte afdeling B i et af de tidligere selvstændige legater, "A's legat", samt de kapitaler, der tilhørte de 2 andre tidligere selvstændige legater. Afdeling C består af den kapital, der tilhørte afdeling C i det tidligere "A's legat". Af legatets vedtægter fremgår bl.a. følgende:

§ 3.

Legatets formål er at støtte:

- a) Værdige trængende personer, som har været knyttet til A/S D eller A/S E samt disses hustruer (eventuelt fraseparerede eller fraskilte) og enker.
- b) Direktør A og hustru fru F's slægtninge, derunder adoptivbørn.
- c) Medlemmer af direktør A og fru F's private husstand, som har været i deres tjeneste i mindst 10 år.
- d) Institutioner og foreninger, som har tilknytning til X samt velgørende institutioner, som direktør A har haft interesse for og støttet.

§ 4.

Renteindtægten af afdeling B tjener straks til opfyldelse af legatets formål, fortrinsvis til det i § 3 a nævnte. 90% af renteindtægten af afdeling C skal deles lige mellem direktør A's 2 døtre, boende i hhv. Sverige og Danmark, så længe de lever. Dør en af dem efterladende sig børn (adoptivbørn), indtræder disse i deres afdøde moders ret. Efterlader den pågældende sig ikke børn, erholder den længstlevende af døtrene hele indtægten. Når begge døtrene er afdøde ved døden, deles indtægterne mellem disses børn (adoptivbørn), således at de alle får lige meget. Når såvel døtrene som disses børn (adoptivbørn) er afdøde ved døden, overføres afdeling C's kapital til afdeling B.

Det bemærkes, at den ene af døtrene ikke har livsarvinger (adoptivbørn), og at den anden datter kun har én adoptiv søn.

Dersom ikke hele et års renteindtægt medgår til udredelse af legatportioner, anvendes den overskydende del enten til forøgelse af legatkapitalen eller til uddeling det følgende år."

Det er oplyst, at legatet i 1997 dels udbetalte 30.759,84 kr. til den ene datter som rentenydelse, samt at legatet foretog uddelinger på i alt 30.000 kr., hvoraf en del hidrørte fra tidligere års hensættelser.

Det er endvidere oplyst, at den i Sverige bosiddende datter afgik ved døden i 2000, og at rentenydelsesretten herefter overgik til hendes søn. I forbindelse hermed blev der beregnet og betalt yderligere boafgift på 37.691 kr. i boet efter A, død i juli 1947.

De kommunale skattemyndigheder har anset de foretagne udbetalinger for uddelinger foretaget i henhold til legatets vedtægter, således at der er fradrag for dem i medfør af FBL § 4, stk. 2. Da den afdøde datter ikke er skattepligtig i Danmark, er beløbet ikke fradragsberettiget i medfør af denne bestemmelse. Skattemyndighederne har bl.a. anført, at der ikke er tale om en rentenydelsesret for de i fundatsens § 4 nævnte personer, men alene om bestemmelser om forpligtelse for legatet til uddeling. Legatet må ifølge fundatsen anses for rette indkomstmottager af samtlige indtægter, der hidrører fra de legatet tilhørende formuegoder, og legatet skal heraf uddeles til opfyldelse af forpligtelserne ifølge § 3 og 4 i fundatsen. Der er herved videre lagt vægt på, at legatet frit kan omlægge kapitalen, og at der således ikke fra stifters side er foretaget en båndlæggelse til sikring af, at kapitalen giver et bestemt afkast. Af fondslovens § 29, stk. 1, fremgår det, at det påhviler legatets bestyrelse at anvende årets overskud til formål, der er fastsat i vedtægten. Uanset om der er tale om rentenydel-

sesforpligtelser eller uddelinger har bestyrelsen således ingen lovlige muligheder for at hindre udbetalinger fra legatet.

Der er på vegne legatet nedlagt påstand om, at indkomstansættelsen ændres til det selvangivne. Det er til støtte herfor bl.a. anført, at legatet ikke er indkomstmotager for beløb omfattet af en rentenydelsesforpligtelse, idet det derimod er rentenyderen, som opfattes som indkomstmotager. Der er ikke hjemmel til et krav om særskilt udskillelse/båndlæggelse af den del af legatets kapital, hvorpå der hviler en rentenydelsesforpligtelse. Der er herved bl.a. henvist til betænkning nr. 970 om fonde, s. 69, hvoraf bl.a. fremgår følgende:

Reglen er efter udvalgets opfattelse ikke til hinder for, at stifteren i fundatsen tillægger bestyrelsesmedlemmer eller andre en rentenydelsesret eller andre rettigheder, der ikke forudsætter en beslutning fra bestyrelsen.

I det omfang stifteren tillægger meget nære pårørende rentenydelsesret, afhænger det af almindelige regler, om der er foretaget den fornødne udskillelse fra stifterens formue. Dette spørgsmål må afklares ved fondens registrering.”

I betænkningen tages der stilling til, at det ved rentenydelse til meget nære pårørende skal sikres, at der er sket tilstrækkelig udskillelse fra stifterens formue. Det fremgår derimod ikke af betænkningen, at der i relation til rentenydelsesforpligtelser skal ske særskilt udskillelse/båndlæggelse af den del af kapitalen, der vedrører rentenydelsesforpligtelsen. Det fremgår endvidere af En Fondsbestyrelses arbejde, 1994, af Lennart Lyngge Andersen og Jørgen Nørsgaard, s. 59-60, at:

Set fra en fondsbestyrelses synsvinkel er der tale om en (i mange tilfælde væsentlig) beskæring i de midler, der kan anvendes til uddeling til fondens øvrige formål, og hvis der er tale om, at beløbene til rentenydere udgør en dominerende del af fondens overskud, er fondsbestyrelsen i almindelighed afskåret fra at foretage henlæggelser til konsolidering af fondens formue.”

En bestyrelse må således ikke foretage dispositioner, der forringer rentenyderens retsstilling, f.eks. ved at foretage hensættelser til konsolidering. Selve det forhold, at rentenydelsesforpligtelsen fremgår af legatets vedtægter gør, at bestyrelsen ikke kan disponere over hele kapitalen eller anvende hele indtægten til legatets øvrige formål, før rentenydelsen er ophørt. Dermed er udskillelse/båndlæggelse af en del af formuen indbygget i selve konstruktionen. Der er således hverken behov for – eller hjemmel til – at stille krav om, at den del af legatets kapital, der vedrører en rentenydelsesforpligtelse skal udskilles/båndlægges særskilt.

Der er yderligere bl.a. henvist til, at hvis der påhviler en fond en rentenydelsesforpligtelse, og rentenyderen dør, skal fonden betale arveafgift af den derved frigjorte kapitalarv. Dette må ligeledes medføre, at der ikke kan være tvivl om, at den forpligtelse, der påhviler legatet, er en rentenydelsesforpligtelse i overensstemmelse med skifterettens vurdering, og at legatet kan fradrage de udbetalte rentenydelser som en driftsudgift.

Landsskatteretten skal udtale:

Det må lægges til grund, at legatets formue er effektivt udskilt fra stifterens formue, således at det må anses for utvivlsomt, at formuen tilkommer legatet, som er omfattet af lov om fonde og visse foreninger og hermed skattepligtig efter fondsbeskatningsloven. Retten finder som følge heraf, at samtlige indtægter af denne formue må være skattepligtige for legatet efter de almindelige regler i fondsbeskatningsloven. Det er herved uden betydning, om der er betalt arveafgift af formuen ved udlægget til legatet, og det kan derfor ikke være afgørende, om de foretagne uddelinger betegnes som rentenydelse eller vedtægtsmæssige uddelinger, idet uddelingerne er personlig indkomst for modtagerne, når kapitalen er udskilt i et selvstændigt legat.

Den påklagede ansættelse vil derfor være at stadfæste. ●

Ligningsrådet bindende forhåndsbesked af 17. februar 2004 – sagsnr. 99/04-413-00507**Spørgsmål:**

Er Cavling-prisen omfattet af ligningslovens § 7, nr. 19, 2. pkt.?

Svar:

Nej

Beskrivelse af de faktiske forhold

Cavling-prisen blev indstiftet 18. december 1944 i anledning af Journalistforbundets 40 års fødselsdag og til minde om forbundets stifter, journalisten og forfatteren Henrik Cavling (1858-1933). Med prisen på ca. 20.000 kr. følger Jørgen Rodes statuette af Henrik Cavling. Det fremgår af § 5 i fundatsen for Henrik Cavlings Fond, at Dansk Journalistforbund årligt tilføjer fondet midler, så legatet mindst bliver på 20.000 kr. Ifølge § 6 i fundatsen foretages uddelingen af en særlig komité, som er valgt for 3 år og kan genvælges. Dansk Journalistforbunds hovedbestyrelse udpeger komitéens medlemmer efter forud at have indkaldt forslag for forbundets kredse. Uddelingen skal ifølge § 5 ske én gang om året til "... en journalist eller en gruppe af journalister i samarbejde, der i særlig grad har udvist initiativ og talent i det forløbne år", det fremgår videre, at "Cavling-prisen skal betragtes som en udmærkelse, ikke som en understøttelse".

Forespørgerens opfattelse

Forespørgeren ønsker at gøre opmærksom på momslovens § 13, stk. 1, nr. 7, efter hvilken journalistisk virksomhed betragtes som "anden kunstnerisk virksomhed" og dermed er fritaget for afgift.

Styrelsens indstilling og begrundelse

Det indstilles, at Ligningsrådet svarer nej til spørgsmålet om, hvorvidt Cavling-prisen kan anses som omfattet af LL § 7, nr. 19, 2. pkt.

Bestemmelsen i LL § 7, nr. 19, 2. pkt. om skattefrihed af hæderspriser til kunstnere er indsat i ligningsloven ved lov nr. 391 af 6. juni 2002. Ifølge de almindelige bemærkninger til lovforslaget (L 188 - 2. saml. 2001-2002) skal lovændringerne ses som

et led i udmøntningen af regeringens politik om at forbedre vilkårene for skabende eller udøvende kunstnere. Ud over ændringerne på området for hæderspriser bestod lovforslaget endvidere af en udvidet adgang for virksomheder til at afskrive kunstnerisk udsmykning af erhvervsbygninger. Lovforslagets samlede sigte er at forbedre vilkårene for kunstnere, og gøre det mere attraktivt for virksomheder at investere i kunst for herigennem at fremme trivsel og miljø på arbejdspladsen.

I de almindelige bemærkninger anføres videre, at forslaget ikke ændrer på hovedreglen om, at legater generelt er skattepligtige. Med forslaget ønskes at udvide den gældende skattefritagelse for visse internationale priser til også at omfatte hæderspriser til personer, som har fortjent en særlig anerkendelse for deres kunstneriske virke.

Ifølge fundatsens § 5 skal modtageren af Cavling-prisen være en journalist eller en gruppe af journalister i samarbejde. Det er styrelsens opfattelse, at journalister ikke kan betragtes som omfattet af den personkreds, som bestemmelsen i LL § 7, nr. 19, 2. pkt. retter sig mod. Der er dermed henset til, at lovforslagets samlede sigte er at forbedre vilkårene for kunstnere, og gøre det mere attraktivt for virksomheder at investere i kunst for herigennem at fremme trivsel og miljø på arbejdspladsen. Bestemmelsen retter sig således mod personer, hvis virke er at være skabende eller udøvende kunstnere.

Da det stillede spørgsmål kan besvares benægtende alene ud fra de ovenfor anførte forhold, vil betydningen af, at Dansk Journalistforbund årligt tilfører fondet midler, så legatet mindst bliver på 20.000 kr., jf. § 5 i fundatsen, ikke blive vurderet nærmere.

Forespørgerens henvisning til momslovens § 13, stk. 1, nr. 7, efter hvilken journalistisk virksomhed

betragtes som “anden kunstnerisk virksomhed” og dermed er fritaget for afgift, har ikke nogen umiddelbar betydning for nærværende bedømmelse. Momsrådet er et andet retsområde, hvor der kan gælde andre afgrænsninger af begreberne.

Ligningsrådet

tiltræder indstillingen. ●

Landsskatterettens kendelse af 6. november 2001 – sagsnr. 2-2-1859-0091

Fonden A klager for indkomståret 1993 over, at den stedlige selskabsbeskatning har forhøjet fondens skattepligtige indkomst med 8.746.479 kr.

Det fremgår af sagens oplysninger, at det klagende fond er en erhvervsdrivende fond, der er moderfond for og hovedaktionær i B A/S.

Fonden foretog i indkomståret 1993 (skatteåret 1994/95) fradrag for hensættelser til almennyttige og almenvelgørende formål på i alt 27.909.301 kr.

I samme indkomstår modtog Fonden skattefrit udbytte på i alt 7.312.192 kr.

Fonden har i årene 1994-1998 foretaget uddelinger med i alt 20.912.118 kr., hvorefter den uanvendte hensættelse udgjorde 6.997.183 kr.

Den stedlige Selskabsbeskatning har ved den påklagede afgørelse fundet, at den uanvendte hensættelse på 6.997.183 kr. med tillæg af 5 % årligt, i alt 8.746.479 kr., skal efterbeskattes i medfør af fondsbeskatningslovens § 4, stk. 6.

Det er herved bemærket, at uddelinger og konsolideringsfradrag anses for først foretaget, jf. prioriteringsreglen i § 6, hvorfor den del af bundfradrag og skattefrit udbytter, der ikke anvendes til modregning heri, vil fragå i den hensættelse, der skal efterbeskattes. Fonden har fuldt ud anvendt bundfradraget og skattefrit udbytter til faktiske uddelinger,

hvorfor der ikke er noget beløb, der skal fragå i efterbeskatningsbeløbet.

Fondens repræsentanter har over for Landsskatteretten nedlagt påstand om nedsættelse af den foretagne forhøjelse af indkomsten for 1993.

Til støtte herfor er det gjort gældende, at fondsbeskatningslovens § 4, stk. 6, sidste pkt. skal fortolkes i overensstemmelse med sin ordlyd, således at skattefrit udbytte ikke efterbeskattes. Den af selskabsbeskatningen anlagte fortolkning medfører, at skattefrit udbytte med tillæg af rente gøres skattepligtigt. Der er ikke støtte for, at en sådan retsstilling har været målet med fondsbeskatningsloven. Det fremgår således klart, at fondsbeskatningslovens § 10, at udbytte, der er skattefrit for selskaber, tilsvarende er skattefrit for fonde. Det er derfor uforeneligt med de grundlæggende principper i fondsbeskatningsloven, når Selskabsbeskatningen anlægger en fortolkning at efterbeskatningsreglerne, der medfører, at skattefrit udbytte gøres skattepligtigt.

Det fremgår direkte at ordlyden af fondsbeskatningslovens § 4, stk. 6, at der ikke skal gennemføres efterbeskatning af beløb svarende til skattefrit aktieudbytte. Der er med den klare ordlyd gjort endeligt op med denne problemstilling. Dette følger da også af det princip, der er kommet til udtryk i fondsbeskatningslovens § 10, nemlig at udbytte, der er skattefrit for selskaber, tilsvarende er skattefrit for fonde.

...Landsskatterettens kendelse af 6. november 2001 – sagsnr. 2-2-1859-0091

Der er ikke forarbejder til bestemmelsen, der fører til – endsige støtter – en fortolkning, der afviger fra ordlyden af fondsbeskatningslovens 4, stk. 6.

Selskabsbeskatningen henviser i sin afgørelse til Ligningsvejledningen S.H.22.2. Heraf fremgår bl.a.:

“Beløb, der er hensat, men som på grund af den i S.H.24 omtalte prioriteringsregel i § 6, ikke har kunnet fradrages ved indkomstopgørelsen, skal ikke efterbeskattes, jf. § 4, stk. 5. sidste pkt.”

Det er antageligvis en fejl, at LV henviser til stk. 5 i stedet for til stk. 6. Selskabsbeskatningens grundelse for afgørelsen i denne sag må forstås derhen, at man slutter modsætningsvis fra det i LV anførte. Der er ikke i LV eller i lovgrundlaget i øvrigt grundlag for en modsætningslutning fra det i LV anførte. Det i LV anførte kan derfor ikke danne grundlag for den af Selskabsbeskatningen anlagte fortolkning. Det er utvivlsomt, at der ikke skal gennemføres efterbeskatning i den i LV omtalte situation, men fondsbeskatningslovens § 4, stk. 6, sidste pkt. har blot et bredere anvendelsesområde.

Endvidere er det bemærket, at kommunens fortolkning ville være konsekvensen af fondsbeskatningsloven, hvis ikke bestemmelsen i fondsbeskatningslovens § 4, stk. 6, sidste pkt. var indført. Kommunens fortolkning medfører derfor, at denne bestemmelse ville være overflødig. Der er intet i forbindelse med tilblivelsen af fondsbeskatningsloven, der peger i retning af at fondsbeskatningslovens § 4, stk. 6, sidste pkt., ikke skulle have et selvstændigt indhold. Sidstnævnte bestemmelse er en specialbestemmelse, der gælder i relation til bl.a. skattefrit udbytte i efterbeskatningssituationen, hvorfor almindelige fortolkningsprincipper fører til, at denne bestemmelse har forrang.

Selskabsbeskatningen har under sagens behandling for Landsskatteretten hertil bemærket, at det følger af prioriteringsreglen, at udbytteindtægter, jf. lovens §§

3, stk. 2, 8, stk. 3 samt 10, der ikke skal medregnes til fondens skattepligtige indkomst, anses for uddelt eller hensat forinden nogen anden del af den skattepligtige indkomst. Dette indebærer, at fradrag for uddelinger og hensættelser i den skattepligtige indkomst alene får skattemæssig fradragsvirkning i det omfang alle ikke-skattepligtige indkomster allerede forinden fuldt ud er anvendt til uddelinger og hensættelser, hvori også indgår bundfradraget på 25.000 kr. Fonden har ifølge selvangivelsen et samlet uddelings- og hensættelsesfradrag på 35.492.620 kr. inkl. konsolideringsfradrag. Dette skattemæssige fradrag forudsætter dels at bundfradrag og summen af skattefrit udbytte (7.337.192 kr.) anvendes forlods til uddelinger/hensættelser, i praksis opgjort således at den samlede fradragssum formindskes tilsvarende, og at de foretagne hensættelser anvendes til faktiske uddelinger inden for 5-årsfristen. Opfyldes de nævnte forudsætninger ikke, mistes fradragretten i tilsvarende omfang og vil bevirke en større skattepligtig indkomst. Et skattefrit udbytte kan således ikke kompensere for manglende opfyldelse af uddelingsforudsætningen i henhold til 5-årsfristen uanset resthensættelsesbeløbet kan indeholdes i det skattefrie udbytte, da dette allerede er forudsat forbrugt til uddelinger/hensættelser forinden nogen del af de skattepligtige indtægter anses forbrugt. Følges Fondens anbringende vil dette kunne føre til det resultat, at et skattefrit udbytte – efter 5 år – kan “genbruges” til at nedbringe eller udligne et positivt skattepligtigt beløb, som kan indeholdes i udbyttet.

Til Selskabsbeskatningens efterfølgende bemærkninger har repræsentanten bemærket, at det ligger i sagens natur, at uddelinger foretaget af fonden behandles efter de almindelige regler for uddelinger. Det gør ingen forskel, om det uddelte beløb baserer sig på akkumulerede skattefrie beløb fra tidligere år (f.eks. konsolideringshensættelser og skattefrit udbytte). Tilsvarende gør sig f.eks. også gældende, hvis skattefrit udbytte, der modtages i år 1, hvor der ikke er en skattepligtig indkomst, først uddeles i år 2, hvor der er en skattepligtig ind-

komst. Selskabsbeskatningens synspunkt kan derfor ikke begrunde, at skattefrit udbytte gøres skattepligtigt.

Told- og Skattestyrelsen har under sagens behandling indstillet den påklagede afgørelse stadfæstet under henvisning til den stedlige myndigheds begrundelse.

Landsskatteretten udtaler:

Fonde har fradrag for hensættelser til senere uddelinger efter fondsbeskatningslovens § 4, stk. 3. Af stk. 4 fremgår, at hensættelserne skal være benyttet i sin helhed inden 5 år efter udløbet af hensættelsesåret. Det følger herefter af stk. 5, at der skal ske efterbeskatning af en uanvendt hensættelse i hensættelsesåret med et årligt tillæg på 5 pct. Videre følger det af stk. 5, 2. pkt., at bundfradraget efter § 3, stk. 2 og skattefrie udbytteindtægter (§ 10) ikke skal efterbeskattes.

Det bemærkes, at fondsbeskatningslovens § 4 er ændret ved lov nr. 958 af 20. december 1999, hvorefter de nævnte stk. 3-5 er blevet til stk. 4-6.

Videre fremgår det af prioriteringsreglen i § 6, at disse skattefrie indtægter og bundfradraget i størst muligt omfang skal anses "for medgået til de i §§ 4 og 5 nævnte uddelinger og hensættelser, forinden nogen del af den efter § 3 opgjorte indkomst anses for medgået hertil".

Den del af en hensættelse, der som følge af prioriteringsreglen ikke har medført fradrag i den skattepligtige indkomst, kan herefter ikke efterbeskattes.

Fonden havde i 1993 fradrag efter §§ 4 og 5 i form af uddelinger for 6.713.791 kr., et konsolideringsfradrag på 869.528 kr. og hensættelserne udgjorde 27.909.301 kr., i alt 35.492.620 kr. De skattefrie udbytteindtægter udgjorde 7.313.192 kr., hvortil kommer bundfradraget på 25.000 kr., eller i alt 7.337.192 kr., hvilket beløb efter prioriteringsreglen skulle anses for forlods medgået til de i §§ 4 og 5 nævnte uddelinger og hensættelser. Det samlede fradrag i henhold til §§ 4-6 udgjorde således 28.155.428 kr.

Efter den af Fondens repræsentant anførte opfattelse af lovens § 4, stk. 5, 2. pkt. modregnes hele beløbet på 7.337.192 kr. i hensættelsen på 27.909.301 kr., hvilket fører til, at der ikke findes en uanvendt hensættelse til efterbeskatning 5 år efter udløbet af indkomståret 1993.

Således som retten forstår Skattemyndighedernes opfattelse, skal beløbet på 7.337.192 kr. derimod modregnes i først uddelinger, dernæst konsolideringsfradrag og endelig hensættelser, hvilket skulle følge af prioriteringsreglen i § 6.

Landsskatteretten finder, at fondsbeskatningslovens § 6 alene tager stilling til forholdet mellem de skattefrie indtægter/bundfradrag på den ene side og uddelinger, hensættelser og konsolideringsfradrag ("fradrag efter §§ 4 og 5") på den anden i forbindelse med opgørelsen af årets indkomst, idet der ikke skal gives fradrag for disse uddelinger mv., der er finansieret af skattefrie indtægter. Der findes derimod ikke belæg – hverken i ordlyd eller forarbejder til § 6 eller § 4, stk. 5 – for at antage, at der i § 6 findes en intern prioritering mellem de tre typer fradrag i efterbeskatningssituationen efter § 4, stk. 5. Der synes således ikke at være taget højde for problemet i forbindelse med lovens tilblivelse.

Landsskatteretten finder herefter, at man i mangel på andre holdepunkter i efterbeskatningssituationen kan anse de skattefrie indtægter/bundfradraget medgået forholdsmæssigt til de tre typer fradrag, således at disse forholdsmæssigt anses for medgået i fradraget på de 28.155.428 kr. i den skattepligtige indkomst. Af hensættelsesbeløbet på 27.909.301 kr. har 22.139.767 kr. således påvirket den skattepligtige indkomst ($27.909.301 \text{ kr.} \div (27.909.301 \text{ kr.} / 35.492.620 \text{ kr.} \times 7.337.192 \text{ kr.})$). Da de efterfølgende års uddelinger udgjorde 20.912.118 kr., udgør den uanvendte del af hensættelsen 1.227.649 kr., hvortil skal lægges 5 pct. for hvert år eller 306.912 kr., således at efterbeskatningsbeløbet udgør i alt 1.534.561 kr.

Den påklagede afgørelse ændres i overensstemmelse hermed. ●

Landsskatterettens **kendelse** af 6. november 2001 – sagsnr. 2-2-1859-0090

Klagen vedrører spørgsmålet, om fremførte kurstab efter fondsbeskatnings-lovens § 3, stk. 2, 4. pkt., skal fratrækkes i et fonds skattepligtige indkomst opgjort efter fondsbe-skatningslovens regler (dvs. efter fradrag for uddelinger efter fondsbeskatnings-lovens § 4) som selvangivet, eller om kurstabet skal fradrages i indkomstopgørelsen forud for anvendelsen af fradragsreglen i § 4 i overensstemmelse med den påklagede afgørelse.

Det fremgår af sagens oplysninger, at det klagende fond, A, er en erhvervsdrivende fond, der er moderfond for og hovedaktionær i B A/S.

I indkomståret 1995 udgjorde Fondets selvangivne erhvervmæssige nettoindkomst -5.461.524 kr., idet indtægterne udgjorde netto 4.972.137 kr., mens udgifterne udgjorde 10.433.661 kr. I nettoindtægterne indgik et kurstab på pantebreve og obligationer på 6.867.643 kr.

Fondet foretog uddelinger (efter resthensættelser) med 6.609.641 kr. og anførte et konsolideringsfradrag med i alt 1.144.875 kr. Der blev ikke modtaget skattefri udbytteindtægter.

Tilsvarende realiserede Fondet et kurstab i 1996 på 970.927 kr.

Fondet har selvangivet sin skattepligtige indkomst for indkomståret 1996 på følgende måde:

Erhvervmæssig indkomst	2.622.396 kr.
Uddelinger (5.361.748 kr.) (skattefri indt. 0 kr.)	2.622.396 kr.
Skattepligtig indkomst	<u>0 kr.</u>

For indkomståret 1997 er indkomsten selvangivet på følgende måde:

Erhvervmæssig indkomst	1.886.676 kr.
Uddelinger (6.810.734 kr.) (skattefri indt. 4.255.414 kr.)	1.886.676 kr.
Skattepligtig indkomst	<u>0 kr.</u>

For indkomståret 1998 er indkomsten selvangivet på følgende måde:

Erhvervmæssig indkomst	6.472.560 kr.
Uddelinger (6.955.915 kr.) (skattefri indt. 8.120.521 kr.)	<u>0 kr.</u>
Skattepligtig indkomst før underskudsfrørelse	6.472.560 kr.
Fremført tab fra tidligere år	<u>6.472.560 kr.</u>
Skattepligtig indkomst herefter	<u>0 kr.</u>

Den stedlige skattemyndighed har ved den påklagede afgørelse fundet, at underskuddet fra 1995, dvs. det efter fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2, 4. pkt. fremførselsberettigede kurstab, der er modregnet den skattepligtige indkomst for indkomståret 1998 med 6.472.560 kr., og som udgjorde i alt 6.867.643 kr., skal fradrages i den efter fondsbeskatningslovens § 3 opgjorte indkomst, altså før fradrag for uddelinger efter lovens § 4.

Skattemyndigheden har videre fundet, at der kan indrømmes Fondet bundfradrag på 25.000 kr., da den øvrige indkomst er skønnet at udgøre et højere beløb, jf. fondsbeskatningslovens § 3, stk. 2.

Endelig er indkomsten for indkomståret 1998 nedsat med selvangiven ejendomsavance, idet der ikke foreligger en avance, hvilket der er enighed om.

Vedrørende underskudsfrørelsen efter lovens § 3, stk. 2, 4. pkt. er det nærmere bemærket, at der ikke i lovgivningen er hjemmel til at adskille kurstab efter lovens § 3, stk. 2, fra øvrige underskud, hvilket indebærer, at fremførselsberettigede underskud efter ligningslovens § 15 indeholder underskud, der opstår som følge af kurstab i henhold til fondsbeskatningslovens § 3, stk. 2. Der er herved henviset til bl.a. cirkulæret til loven (pkt. 19 i cirk. nr. 49 af 19. marts 1996).

Det er anført, at den af Fondet påberåbte afgørelse i TFS 1998.558 ikke er anvendelig i denne situation, da afgørelsen vedrørte tabsfrørelse efter aktieavan-

cebeskatningsloven. Der er således intet i fondsbeskatningslovens § 3, stk. 2, der angiver, at kurstab kun f.eks. kan modregnes i efterfølgende års kursgevinster. Bestemmelsen har derimod det sigte, at der kan gives fradrag for uddelinger, selv om indkomsten er blevet reduceret med kurstab. Populært sagt er bestemmelsens formål, at der skal kunne indrømmes fradrag for uddelinger efter § 4 i den positive indkomst, der kan opgøres før fradrag for nettokurstab.

De fremførselsberettigede underskud er herefter opgjort således:

Indkomståret 1995

Indkomst inkl. kurstab	-5.461.524 kr.
Uddelinger	-6.609.641 kr.
	<u>-12.071.165 kr.</u>
Kurstab	<u>6.867.643 kr.</u>
Fremførselsberettiget underskud (max. kurstab)	6.867.643 kr.
Heraf anvendes i indk.året 1996	-2.597.396 kr.
I indk.året 1997	-1.861.676 kr.
I indk.året 1998	-2.408.571 kr.
Resterende underskud 1995	<u>0 kr.</u>
Indkomståret 1996:	
Fremførselsberettiget underskud	970.927 kr.
Heraf anvendes i indk.året 1998	<u>970.927 kr.</u>
Resterende underskud 1996	<u>0 kr.</u>

Fondets skattepligtige indkomst er herefter opgjort som følger for de af sagen omhandlede indkomstår:

Indkomståret 1996

Erhvervmæssig og anden indkomst	2.622.396 kr.
Bundfradrag	<u>25.000 kr.</u>
Indkomst iht § 3	<u>2.597.396 kr.</u>
Underskud fra 1995	
efter ligningslovens § 15	<u>2.597.396 kr.</u>
Indkomst herefter	<u>0 kr.</u>

(dog underskudsfræmførsel af nettokurstab på 970.927 kr.)

Indkomståret 1997

Erhvervmæssig og anden indkomst	1.886.676 kr.
Bundfradrag	<u>25.000 kr.</u>
Indkomst iht § 3	<u>1.861.676 kr.</u>

Underskud fra 1995	
efter ligningslovens § 15	<u>1.861.676 kr.</u>
Indkomst herefter	<u>0 kr.</u>

Indkomståret 1998

Erhvervmæssig og anden indkomst	6.472.560 kr.
Tilbageførsel ejendomsavance	-114.400 kr.
Bundfradrag	<u>-25.000 kr.</u>
Indkomst iht § 3	<u>6.333.160 kr.</u>
Underskud fra 1995/1996	
(2.408.571 kr. + 970.927 kr.)	<u>3.379.498 kr.</u>
Indkomst herefter	<u>2.953.662 kr.</u>
Uddelinger o/skattefri indt./udbytte	0 kr.
Skattepligtig indkomst	<u>2.953.662 kr.</u>

Fondets repræsentant har over for Landsskatte retten nedlagt påstand om, at den selvangivne indkomst skal lægges til grund for så vidt angår det omtvistede punkt.

Til støtte herfor har han gjort gældende, at det fremførte nettokurstab efter kursgevinstloven skal fradrages i den skattepligtige indkomst – efter fradrag efter fondsbeskatningslovens § 4 – som selvangivet, hvilket følger af en ordlydsfortolkning af fondsbeskatningslovens § 3.

§ 3, stk. 2, 4. pkt. er en særlig bestemmelse for så vidt angår fremførsel af tab efter kursgevinstlovens regler. For disse tab gælder således en særregulering i stedet for de almindelige regler om fremførsel af underskud.

Af fondsbeskatningslovens § 3, stk. 2, 4. pkt., følger:

“Såfremt indkomsten, efter at der er foretaget fradrag efter § 4, udviser underskud, kan den del af underskuddet, som svarer til det fradragsberettigede nettotab efter kursgevinstloven, fradrages i den skattepligtige indkomst i de fem efterfølgende indkomstår.”

Bestemmelsens ordlyd er klar. For der første fremgår det direkte, at en andel af det fremførselsberettigede underskud, svarende til det fremførte nettokurstab efter kursgevinstloven, behandles efter sær-

...Landsskatterettens kendelse af 6. november 2001 – sagsnr. 2-2-1859-0090

lige regler – og derved ikke efter de almindelige regler, der er gældende for fremførel af underskud. Dette understreges af formuleringen “som svarer til ...” Den særlige saldo efter fondsbeskatningslovens § 3, stk. 2, 4. pkt. udgør således ikke en del af det almindelige fremførelsberechtigede underskud. Dette medfører tillige, at der intet grundlag er for at antage, at prioritetsreglen i fondsbeskatningslovens § 6 finder anvendelse i denne sammenhæng.

Dernæst fremgår det direkte, at denne andel af underskuddet – den særlige saldo – kan fradrages i den skattepligtige indkomst. Der er intet i fondsbeskatningslovens øvrige bestemmelser, der medfører, at § 3, stk. 2, 4. pkt. ikke skal forstås efter sin ordlyd. Af fondsbeskatningslovens § 3, stk. 1, fremgår det direkte, at fondes skattepligtige indkomst fremkommer efter bl.a. fradrag for uddelinger efter § 4. Det følger derfor direkte af ordlyden af fondsbeskatningslovens § 3, at nettotab efter kursgevinstloven skal fradrages efter, at der er foretaget fradrag for uddelinger efter fondsbeskatningslovens § 4.

Fondsbeskatningslovens § 3, stk. 2, 4. pkt. blev indført i 1991. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår:

“Det foreslås derfor at indføre en særlig regel for fonde og foreninger omfattet af fondsbeskatningsloven, som giver fonde og foreninger mulighed for at fremføre fradragsberettigede tab efter kursgevinstloven i de efterfølgende fem indkomstår, såfremt indkomsten udviser et underskud, efter at der er foretaget fradrag efter de særlige uddelingsregler.”

Forarbejderne giver således ingen støtte for en fortolkning, der afviger fra det anførte – tværtimod. Særligt bemærkes, at der ikke er støtte for at tillægge begrebet “den skattepligtige indkomst” en særlig betydning i relation til fondsbeskatningslovens § 3, stk. 2, 4. pkt., der afviger fra den almindelige forståelse af begrebet.

Der er således ingen støtte i de primære fortolkningsbidrag for, at nettokurstab skal fradrages før fradrag for uddelinger efter fondsbeskatningslovens § 4.

Selskabsbeskatningen støtter sin fortolkning på Tfs 1992.409 SKM og LV S.H. 19. Nævnte afgørelse og LV S.H. 19 omhandler imidlertid kun opgørelsen af den fremførelsberechtigede saldo i henhold til fondsbeskatningslovens § 3, stk. 2, 4. pkt., og ikke hvordan det fremførte nettokurstab skal indgå ved opgørelsen af denne skattepligtige indkomst i de følgende år. Selskabsbeskatningens kendelse i denne sag kan derfor ikke støttes på nævnte praksis.

I det tidligere gældende cirkulære til Fondsbeskatningsloven anførtes i pkt. 19:

“I henhold til § 3, stk. 2, 4. og 5.pkt., kan fonde og foreninger omfattet af § 1, stk. 1, nr. 2, i visse tilfælde fremføre et underskud, der først fremkommer, efter at der er taget højde for fradrag for uddelinger og hensættelser i henhold til § 4. Dette kan ske, i det omfang underskuddet hid-rører fra et fradragsberettiget nettotab efter kursgevinstloven.”

Heraf fremgår direkte, at der er tale om fremførel af underskud efter fradrag for uddelinger og hensættelser i henhold til § 4. Der er ingen støtte i det dagældende cirkulære for, at den senere modregning af fremført nettotab ikke skulle ske “samme-sted” ved indkomstopgørelsen.

Landsskatteretten skal udtale:

Fondsbeskatningslovens § 3, stk. 1 og 2 har følgende ordlyd i uddrag:

“§ 3. Den skattepligtige indkomst opgøres efter skattemodlovgivningens almindelige for indregistrerede aktieselskaber gældende regler med de undtagelser, der følger af stk. 2 og 3 samt §§ 4-6.

Stk. 2. Indkomst ved erhvervmæssig virksomhed medregnes i sin helhed ved opgørelsen efter stk. 1. Den øvrige samlede indkomst beskattes derimod alene i det omfang, den overstiger 25.000 kr., for foreninger som nævnt i § 1, nr. 2, dog 200.000 kr. Fradrag som nævnt i 2. pkt. foretages inden fradrag efter §§ 4-6. Såfremt indkomsten, efter at der er foretaget fradrag efter § 4, udviser underskud, kan den del af underskuddet, som svarer til det fradragsberettigede nettotab efter kursgevinstloven, fradrages i den skattepligtige indkomst i de fem efterfølgende indkomstår.”

Bestemmelsen i stk. 2, 4. pkt. blev indført ved lov nr. 394 af 6. juni 1991. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget ønskede man at sikre, at fonde ikke i højere grad end aktieselskaber blev skattepligtige af kursgevinster. Der er tillige taget udgangspunkt i, at baggrunden er, at de fleste fundatser ikke giver mulighed for at uddele kursgevinster, ligesom kurstab ikke kan fradrages i det beløb, der er til rådighed for uddeling i de enkelte år.

Der er dog ikke i bemærkningerne taget stilling til, om fremførslen af disse kurstab skal ske i indkomsten opgjort før fradrag efter lovens §§ 4 og 5, således som det gælder for fremførselsberettigede underskud efter ligningslovens § 15, eller om dette skal ske i indkomsten, således som denne fremtræder efter de omhandlede fradrag.

Retten finder på dette grundlag – uanset at reale grunde måske måtte tale for, at fremførslen skulle ske på samme måde som praksis har antaget vedrørende fremførsel af underskud efter ligningslovens § 15 – at en ordlydsfortolkning af fondsbeskatningslovens § 3, stk. 2, 4. pkt. sammenholdt med stk. 1, hvor det fremgår at *den skattepligtige indkomst* for fonde opgøres efter de almindeligt gældende regler *med de undtagelser, der følger af stk. 2 og 3 samt §§ 4-6*, må føre til, at det fremførselsberettigede nettokurstab skal modregnes i indkomsten opgjort i henhold hertil.

Der gives således medhold i den nedlagte påstand. ●

Ligningsrådet bindende forhåndsbesked af 16. december 2003 – sagsnr. 99/04-4029-00184

Ligningsrådet har ved bindende forhåndsbesked fastslået, at en fonds såkaldte "interne uddelinger" alene kan fradrages i medfør af fondsbeskatningslovens § 4, stk. 1, det vil sige, idet omfang der er tale om en almenvelgørende eller almennyttig uddeling.

Sagen vedrørte spørgsmålet om en fond, som ifølge vedtægterne var forpligtet til at forbedre og vedligeholde mv. de af fonden ejede ejendomme, kunne fradrage udgifter afholdt i overensstemmelse med dette formål. Forespørgeren havde – med henvisning til TfS 1988.554 LR, hvor en fonds vedtægtsbestemte udgifter til erhvervelse og bevarelse af et slot, blev kvalificeret som fradragsberettigede interne uddelinger – gjort gældende, at de pågældende udgifter kunne fradrages som interne uddelinger i medfør af fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2. Alternativt var det forespørgerens opfattelse, at udgifterne kunne fradrages i henhold til det for fonde gældende udvidede driftsomkostningsbegreb, jf. fondsbeskatningslovens § 3 samt LV, afsnit S.H.16.

Ligningsrådet tilsluttede sig i det hele Told- og Skattestyrelsens indstilling og begrundelse, hvorefter der ikke kunne opnås fradrag for de nævnte udgifter.

Fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2 – Fradrag for vedtægtsbestemte uddelinger

Told- og Skattestyrelsen anførte indledningsvis, at fradrag i medfør af fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2 – det vil sige fradrag for vedtægtsmæssige uddelinger, der ikke er almenvelgørende eller almennyttige – er betinget af, at modtageren er skattepligtig af uddelingen. Det vil i relation til såkaldte interne uddelinger sige, at en eventuel fradragsret i medfør af fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2, i givet fald vil modsvares af en tilsvarende skattepligt for selvsamme fond. De skattemæssige konsekvenser er således de samme, som hvis der ikke var givet fradrag.

I den af forespørger fremhævede afgørelse i TfS 1988.554 LR, var der som nævnt givet en fond fra-

drag for interne uddelinger, idet fonden netop havde til formål at erhverve det pågældende slot, og idet slottet ansås for værende af almenvelgørende eller på anden måde almennyttigt karakter. Afgørende for fradragsretten var således det almenvelgørende/almennyttige islæt, hvorfor Ligningsrådet – i overensstemmelse hermed – henviste til fondsbeskatningslovens § 4, stk. 1 som hjemmel for fradragsretten.

I tilknytning hertil bemærkede Ligningsrådet, at fradragsretten i medfør af fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2, er betinget af, at modtageren er skattepligtig af uddelingen. Udgifter en fond afholder til fordel for sig selv, kan således ikke fradrages som interne uddelinger, med mindre de konkret må antages at være af almenvelgørende eller almennyttig karakter. Ligningsrådets bemærkning er præciseret i SO 1988.310 med følgende kommentar:

Afgørende for, om der foreligger en "intern uddeling" og ikke en ikke-fradragsberettiget formuedisposition er om dispositionen på en eller anden måde kommer "modtagere" uden for fonden til gode – fx i form af adgang til slotte, museer, koncerter o.lign. Er modtagerkredsen "almenheden" vil uddelingen kunne fratrækkes efter FBL § 4, stk. 1 (og hensættelse kan foretages efter § 4, stk. 3). Er modtagerkredsen snævrere, således at uddelingen ikke kan karakteriseres som almenvelgørendel/almennyttig, forudsætter fradrag efter § 4, stk. 2, at modtagerne er skattepligtige af uddelingen.

Derudover har Peter Loft i TFS 1987.58 anført følgende:

"Ofte vil det i fondens vedtægter være et formål blandt flere f.eks. at investere i stifterens aktieselskab el. lign. Formueplaceringen kan således nok være vedtægtsmæssig, men fonden kan ikke siges at varetage et formål udenfor fonden. Af denne grund er der heller ikke tale om en uddeling."

På baggrund af ovennævnte er det Told- og Skattestyrelsens opfattelse, at såkaldte interne uddelinger kun kan fradrages i medfør af fondsbeskatningslovens § 4, stk. 1 – det vil sige i tilfælde, hvor der konkret foreligger en almenvelgørende eller almennyttig uddeling. Skattemæssigt giver det således ikke mening at tale om “interne uddelinger” i relation til fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2, idet den givne fradragsret jo skal modsvares af en tilsvarende skattepligt for selvsamme fond.

I overensstemmelse hermed fandt Told- og Skattestyrelsen i den konkrete sag, at uanset den terminologiske kvalifikation af fondens udgifter, så var betingelsen om modtagers skattepligt ikke opfyldt, hvorfor fonden ikke kunne få fradrag for sine vedtægtsbestemte forbedringsudgifter mv. i medfør af fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2.

Da Told- og Skattestyrelsen heller ikke fandt, at de ejendomme, som fonden ifølge vedtægterne var forpligtet til at forbedre og vedligeholde mv., var af en sådan karakter, at de kunne anses for almenvelgørende eller almennyttige, kunne fradrag heller ikke opnås i medfør af fondsbeskatningslovens § 4, stk. 1.

Fondsbeskatningslovens § 3 – Det udvidede driftsomkostningsbegreb

For så vidt angik spørgsmålet om fradragsret i medfør af fondsbeskatningslovens § 3, bemærkede Told- og Skattestyrelsen indledningsvis, at der for fonde gælder et udvidet driftsomkostningsbegreb der bevirker, at udgifter, som er nødvendige at afholde af hensyn til fondens virksomhed i visse tilfælde kan fradrages som en driftsomkostning, selvom udgiften ikke i traditionel forstand anses for at vedrøre indkomsterhvervelsen.

Det udvidede driftsomkostningsbegreb er en undtagelse i forhold til det skatteretlige udgangspunkt om, at fonde og foreninger mv. omfattes af fondsbeskatningsloven skal opgøre deres skattepligtige indkomst efter de almindelige for selskaber gældende regler. Af forarbejderne til fondsbeskatningsloven, jf. FT 1985/86 B, sp. 878, fremgår således at:

“For at en udgift kan fradrages som en driftsomkostning efter statskattelovens § 6, skal der være en mere eller mindre direkte forbindelse med den indkomstskabende aktivitet.

Udgangspunktet må herefter være, at fonde og foreningers driftsomkostninger må afgrænses efter tilsvarende retningslinjer som gældende for aktieselskaber. Det er imidlertid formentlig nødvendigt at foretage en nærmere fortolkning af driftsomkostningsbegrebet i relation til fonde og foreninger, idet den for aktieselskaber gældende afgrænsning ikke i alle situationer kan lægges ganske uændret til grund ved fondes og foreningers indkomstopgørelse. Dette skyldes bl.a., at medens selskabers formål hovedsagelig alene består i at erhverve indkomst gennem erhvervsomkostning, så har fonde og foreninger et videre formål, der normalt fremgår af fondens eller foreningens vedtægter. Af denne grund vil selskaber normalt alene afholde udgifter, der er forbundet med driften af den erhvervsomkostning, medens fonde og foreninger herudover er nødt til at afholde udgifter, der sikrer, at de fortsat vil være i stand til at opfylde deres formål. Eksempelvis er en forening, der ikke driver erhvervsomkostning, på trods heraf nødt til at afholde udgifter til kontorhold mv.”

Ovennævnte, som er optrykt som bilag til lovbetænkningen af 20. februar 1986, må efter Told- og Skattestyrelsen opfattelse forstås således, at fondes fradragsret ikke nødvendigvis behøver at være knyttet op på en indkomstskabende aktivitet, men at der dog fortsat skal være en vis “driftsmæssig” karakter i udgiften. Bemærkningerne afgrænser således udtrykkeligt fradragsberettigede driftsomkostninger, som *udgifter, der er nødvendige at afholde for, at fonden fortsat er i stand til at opfylde sit formål*, hvilket – i sammenhæng med den overordnede henvisning til de almindelige for aktie- og anpartsselskaber gældende regler – tydeliggør, at udgifter afholdt med henblik på direkte at realisere formålet, ikke i den henseende er at anse som en driftsomkostning.

Denne opfattelse finder i øvrigt støtte hos Peter Loft, der i TfS 1987.58 definerer fondes driftsomkostninger, som udgifter der er afholdt med hen-

...Ligningsrådet bindende forhåndsbesked af 16. december 2003 – sagsnr. 99/04-4029-00184

blik på at *erhverve, sikre eller vedligeholde* fondsvirksomheden som sådan. Det udvidede driftsomkostningsbegreb skal således ikke forstås som en udvidelse af selve omkostningens karakter, men derimod som en udvidelse af det underliggende aktivitetsområde.

På grundlag af ovenstående anførte Told- og Skattestyrelsen i relation til den konkrete sag, at fradrag for driftsomkostninger i medfør af fondsbeskat-

ningslovens § 3 er betinget af, at der er tale om en udgift, der på en eller anden måde er nødvendig for, at fonden kan varetage sit vedtægtsmæssige formål. I den henseende kunne de pågældende forbedrings- og vedligeholdelses udgifter – hverken i traditionel forstand, jf. statsskattelovens § 6 a, eller i relation til det for fonde udvidede driftsomkostningsbegreb – anses som en for fonden fradragsberettiget driftsomkostning. Fradrag i medfør af fondsbeskatningslovens § 3 blev således afvist. ●

Landsskatterettens kendelse af 27. september 2002 – sagsnr. 2-2-1859-0127

A Fond klager for indkomståret 1997 over, at de stedlige skattemyndigheder ikke har godkendt fradrag for uddeling, 82.426 kr.

Fonden var omfattet af fondslovens § 1, stk. 1, og dermed skattepligtig efter fondsbeskatningslovens § 1, stk. 1, nr. 1. Ifølge fundatsens § 3 skulle den årlige nettoindtægt benyttes til understøttelse og uddannelse af stifterens descendenter og til almenvelgørende og almennyttige formål. Ubenyttet indtægt skulle tillægges formuen. Fondens nettoindtægter omfattede ifølge bestemmelsen udbytter og renter, mens kursavance ved udtrækninger mm. tilhørte formuen. Uddelinger skulle fortrinsvis foretages til descendenter, idet fonden ikke kunne søges. Nettoindtægten skulle uddeles efter arvelovens regler. Ifølge fundatsens § 4 afgjorde bestyrelsen, hvem der skulle modtage ydelser, til hvilke formål, med hvilke beløb og i hvor lang tid.

Fonden foretog i indkomståret 1997 fradrag for uddeling af kursavance af bundne midler på 82.421 kr. Beløbet blev imidlertid ikke indberettet efter skattekontrollovens § 7 B, idet beløbet først blev endeligt opgjort efter indkomstårets udløb, og efterfølgende uddelt til legatarerne.

De stedlige skattemyndigheder har ikke anerkendt fradrag for uddelingerne i indkomståret 1997, idet myndighederne har været af den opfattelse, at fonden i indkomståret 1997 ikke havde foretaget en retligt bindende vedtagelse af uddelingerne i overensstemmelse med cirkulære nr. 49 af 19. marts 1996, pkt. 21.1. Myndighederne har herved henvist til fundatsens § 4, samt at fonden året forinden havde foretaget hensættelse af 106.800 kr. til almenvelgørende formål, hvorfor der ikke har bestået nogen forpligtelse for fonden til at uddele i henhold til arveloven. Stifterens arvinger har herefter ikke haft noget retskrav i 1997 på at modtage hver deres forudbestemte andel efter arveloven.

Fondens repræsentant har nedlagt påstand om, at der anerkendes fradrag i indkomståret 1997 for uddelingerne af fondens nettokursgevinster i medfør af fondslovens § 9, stk. 2, jf. fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2. Repræsentanten har begrundet dette med, at fonden i medfør af vedtægterne var forpligtet til at uddele alle det forløbne års nettoindtægter efter reglerne i arveloven. At man i 1996 foretog uddeling til almenvelgørende formål hang sammen med, at man gennem flere år havde foretaget hensættelser til uddelinger i følgende år. Man blev

imidlertid opmærksom, at sådanne hensættelser udelukkende kunne foretages til uddeling til almenvelgørende/almennyttige formål, hvorfor man i samråd med skatteforvaltningen valgte at uddele det opsparede beløb til et almenvelgørende formål.

Repræsentanten har yderligere anført, at fondens bestyrelse for nærværende indkomstår havde mulighed for at tage beslutning om uddeling af årets nettokursgevinster indtil 6 måneder efter indkomstårets udløb, jf. fondslovens § 9, stk. 2. Idet man traf beslutningen inden denne frist var betingelserne for fradrag opfyldt. Den manglende indberetning efter skattekontrollovens § 7 B bevirkede ifølge repræsentanten ikke, at fonden derved mistede fradragsretten for uddelingen, jf. TFS 1993.255.

Landsskatteretten bemærker, at fradragsretten for vedtægtsmæssige uddelinger efter fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2, indtræder på tidspunktet, hvor fonden bliver retligt forpligtet til at præstere uddelingen, uanset om betaling eller overgivelse af uddelingen først finder sted i det efterfølgende indkomstår.

Fradragsretten og dermed den retlige forpligtelse til at præstere uddelingen anses for indtrådt, uanset at

uddelingen endnu ikke kan fastsættes beløbsmæssigt. Det er dog et krav, at uddelingens størrelse kan opgøres efter objektive kriterier, og at giver eller modtager ikke har mulighed for at påvirke størrelsen af uddelingen. Fradragsretten gælder tillige for uddelinger af nettokursgevinster efter fondslovens § 9, stk. 2, jf. herved Ligningsvejledningen SH.21.2.

Landsskatteretten finder, at bestyrelsen for A Fond i nærværende indkomstår ikke i kraft af fundatsen var retligt forpligtet til at foretage uddeling af samtlige de optjente nettokursgevinster efter arvelovens regler. Under hensyn til, at beslutningen om at foretage uddeling af årets nettokursgevinster først tages efter indkomstårets udløb, kan fonden, jf. formuleringen af fondslovens § 9, stk. 2, om uddeling af aktiver, svarende til foregående regnskabsårs nettokursgevinster, uanset motivet bag indførelsen af bestemmelsen, først anses at have påtaget sig en retlig forpligtelse til at foretage uddelingerne efter indkomstårets udløb. Fradrag for uddelinger af nettokursgevinster, der var skattepligtige efter kursgevinstloven i 1997, kan derfor ikke foretages efter fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2, ved indkomstopgørelsen for indkomståret 1997. ●

Landsskatterettens kendelse af 29. april 2004 – sagsnr. 2-5-1896-0044

Klagen skyldes, at et restbeløb vedrørende studierejselegater på 34.883 kr. er anset for skattepligtig indkomst, da beløbet ikke er brugt til studierejser i det påklagede indkomstår.

Landsskatterettens afgørelse

Skatteankenævnet har stadfæstet de stedlige skattemyndigheders afgørelse, hvorefter et beløb på 34.883 kr. vedrørende tildelte studierejselegater er anset for skattepligtig indkomst.

Landsskatteretten ændrer skatteankenævnets afgørelse, således at det omhandlede beløb på 34.883 kr.

vedrørende tildelte studierejselegater anses for skattefrit.

Sagens oplysninger

Klager modtog i 1999 følgende legater:

B	Mindelegat	6.000 kr.
C	Fond	15.000 kr.
D	Fond	25.000 kr.
E	Fond	10.000 kr.
F	Fond	20.000 kr.
I alt modtaget		76.000 kr.

...Landsskatterettens kendelse af 29. april 2004 – sagsnr. 2-5-1896-0044

Det fremgår, at der er tale om studierejselegater.

Efter fradrag af klagerens rejseudgifter i 1999 på i alt 41.117 kr. resterede et beløb på 34.883 kr., som ikke ved udgangen af 1999 var forbrugt til studierejseformål, men som henstod som opsparing.

Skatteankenævnets afgørelse

Skatteankenævnet har stadfæstet de stedlige skattemyndigheders afgørelse, hvorefter et beløb på 34.883 kr. vedrørende tildelte studierejselegater er anset for skattepligtig indkomst.

Nævnet har bl.a. henvist til at skattefritagelse vedrørende studierejselegater kun kan statueres, såfremt rejse og meromkostninger er afholdt i indenfor samme indkomstår, hvori legaterne er ydet.

Told- og Skattestyrelsens indstilling

Told- og Skattestyrelsen har bl.a. anført, at legater, der ydes som hjælp til gennemførelse af uddannelse, som udgangspunkt skal beskattes, jf. statskattelovens § 4, stk. 1, litra c. Med hensyn til studierejselegater er der dog gjort en særlig undtagelse, idet sådanne legater er skattefrie for modtageren, i det omfang de medgår til dækning af sædvanlige udgifter til rejse mellem Danmark og et studiested i udlandet, Færøerne eller Grønland eller til sædvanlige omkostninger til logi, kost og småforbrødsudgifter på studiestedet i udlandet, Færøerne eller Grønland, jf. ligningslovens § 7 K.

Det er således en betingelse for skattefriheden, at studierejselegatet anvendes til at afholde omkostninger i forbindelse med en studierejse. Anvendes pengene til andre formål, skal de beskattes. I den pågældende sag har klageren anvendt studierejselegatet til investering i obligationer. Studierejselegatet er modtaget i 1999, og beløbet er ikke hævet i hverken 2000 eller 2001.

Indkomstkattesystemet bygger på beskatning af årets indkomst. En indkomst skal principielt beskattes i det indkomstår, der er erhvervet ret til

den. Et legat, der er udbetalt i 1999, er til rådighed for forbrug i 1999, og skal derfor beskattes i det år. Anvendes et studierejselegat efter sit formål, har det ikke været til rådighed for forbrug, og der er intet at beskatte. I praksis tillades det dog at undlade beskatning af et studierejselegat i tildelingsåret, såfremt der ved årets slutning foreligger helt konkrete planer om studierejse i det efterfølgende år, og rejsen faktisk finder sted.

En længere frist ville betyde, at et modtaget rejselegat eventuelt skulle beskattes flere år efter, at det var udbetalt og forbrugt, hvis det ikke blev anvendt efter sit formål.

Klagerens påstand og argumenter

Klageren har over for Landsskatteretten nedlagt påstand om, at det omhandlede restbeløb vedrørende tildelte legater på 34.883 kr. anses for skattefrit.

Til støtte for den nedlagte påstand har klageren bl.a. gjort gældende, at det må anses for muligt at overføre resterende midler fra studierejselegater til senere anvendelse, når det - under hensyn til klagerens øvrige aktiviteter - er muligt at anvende midlerne. Dette gælder ikke mindst for så vidt angår et beløb på 25.000 kr. modtaget fra D Fond, da beløbet blev modtaget så sent - december 1999 - at det ikke var muligt at anvende beløbet i 1999. Der er fremlagt en erklæring fra en advokat vedrørende det anførte legats udbetalingstidspunkt.

Landsskatterettens bemærkninger og begrundelse

Det følger af ligningslovens § 7 K, at legater, som er betinget af, at de anvendes til studierejser i udlandet, Færøerne eller Grønland, ikke medregnes ved indkomstopgørelsen for modtageren, i det omfang de medgår til dækning af sædvanlige udgifter til rejse mellem Danmark og studiestedet. Legater bortset fra stipendium og legater mv. efter stk. 3 og 4, som er betinget af, at de anvendes til studierejser i udlandet, Færøerne eller Grønland, medregnes ikke ved indkomstopgørelsen for modtageren, i det

omfang de medgår til dækning af sædvanlige omkostninger til logi, kost og småfornødenheder på studiestedet, jf. stk. 2.

Der kan ikke i almindelighed indfortolkes et krav i ligningslovens § 7 K om, at en studierejse skal være gennemført inden for et vist tidsrum for, at det legat rejsen knytter sig til, er skattefrit i henhold til bestemmelsen.

Ifølge Ligningsrådets anvisninger har der i perioden 1952-1988 været skattefrihed for sådanne rejselegater, hvilket således fremgik af ligningsvejledningen indtil 1988. Ved lov nr. 236 af 8. april

1992, hvor den nuværende bestemmelse i ligningslovens § 7 K blev indføjet, var der alene tale om en tydeliggørelse, og ifølge bemærkningerne til lovforslaget tilsigtede dette ikke en principiel ændring af gældende praksis.

I det omhandlede tilfælde blev legaterne erhvervet i 1999 og af praktiske grunde først brugt op i år 2003.

Under disse omstændigheder er der ikke hjemmel til at beskatte rejselegaterne.

Den påklagede afgørelse ændres derfor. ●

Landsskatterettens **kendelse af 4. oktober 2001** – sagsnr. 2-2-1859-0084

Fonden A var omfattet af fondslovens § 1, stk. 1, og dermed skattepligtig efter fondsbeskatningslovens § 1, stk. 1, nr. 1. Fonden havde ifølge fundatsens § 3 til formål at udbetale hele legatets årlige nettoindtægt i lige store legatportioner til de af legatstifternes søskende og søskendebørn, der måtte være i live på udbetalingstidspunktet. Efter fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2, havde fonden fradragsret for uddelinger til opfyldelse af dette formål. Fonden havde tillige i medfør af fondslovens § 9, stk. 2, mulighed for at foretage fradragsberettede udlodninger af nettokursgevinsterne af fondens formue, idet fonde herved er tillagt mulighed for at udligne den skattebyrde, som ellers var pålagt ved indførelsen af kursgevinstloven.

Fonden foretog ifølge regnskabet for 1997 hensættelse til uddelinger i henhold til fondslovens § 9, stk. 2, for 87.600 kr.

De stedlige skattemyndigheder har ikke anerkendt fradrag for uddelingerne i indkomståret 1997, idet myndighederne har været af den opfattelse, at fonden i indkomståret 1997 ikke havde foretaget en retligt bindende vedtagelse af uddelingerne i over-

ensstemmelse med cirkulære nr. 49 af 19. marts 1996, pkt. 21.1. Myndighederne har konstateret, at legatarerne først modtog underretning om modtagelse af uddelingerne i løbet af første halvdel af indkomståret 1998, hvorfor der først ville kunne opnås fradrag i dette indkomstår. Endelig har myndighederne afvist, at der i fundatsens § 3 skulle være grundlag for at antage, at der forelå en retsgyldig forpligtigelse for fonden til at præstere uddelingerne.

Fondens repræsentant har nedlagt påstand om, at der anerkendes fradrag i indkomståret 1997 for uddelingerne af fondens nettokursgevinster i medfør af fondslovens § 9, stk. 2, jf. fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2. Repræsentanten har begrundet dette med, at fonden allerede i indkomståret 1997 var retligt forpligtet til at foretage uddeling af fondens samlede nettoindtægter i på forhånd fastsatte portioner. Bestyrelsen var således uden indflydelse på legaterne eller de nærmere betingelser for uddelingerne heraf. Legatarerne måtte derfor anses for allerede i indkomståret 1997 at have erhvervet et retligt krav på udbetaling af et efter objektive kriterier fastsat beløb. Til støtte herfor har repræsentan-

...Landsskatterettens kendelse af 4. oktober 2001 – sagsnr. 2-2-1859-0084

ten henvist til fundatsens § 3, hvoraf det fremgår, at “Hele legatets årlige nettoindtægt skal udbetales i lige store legatportioner til de af legatstifternes søskende og søskendebørn, der måtte være i live på udbetalingstidspunktet.”, samt henvist til Ligningsvejledningen 1997 S.H.21.2. om principperne for fradragsrettens indtræden. Repræsentanten har endvidere anført, at fondens bestyrelsen har fulgt denne praksis gennem flere år, hvilket var anset for dokumenteret allerede ved fondens tidligere sag i Landsskatteretten.

Landsskatteretten skal udtale:

Landsskatteretten bemærker, at fradragsretten for vedtægtsmæssige uddelinger efter fondsbeskatningslovens § 4, stk. 2, indtræder på tidspunktet, hvor fonden bliver retligt forpligtet til at præstere uddelingen, uanset om betaling eller overgivelse af uddelingen først finder sted i det efterfølgende indkomstår.

Fradragsretten og dermed den retlige forpligtelse til at præstere uddelingen anses for indtrådt, uanset at

uddelingen endnu ikke kan fastsættes beløbsmæssigt. Det er dog et krav, at uddelingens størrelse kan opgøres efter objektive kriterier, og at giver eller modtager ikke har mulighed for at påvirke størrelsen af uddelingen. Fradragsretten gælder tillige for uddelinger af nettokursgevinster efter fondslovens § 9, stk. 2, jf. herved Ligningsvejledningen SH.21.2.

Landsskatteretten finder efter en konkret vurdering, at fonden i medfør af fundatsens § 3 allerede ved udgangen af indkomståret 1997 var retligt forpligtet til at foretage udlodning af samtlige optjente nettokursgevinster. Retten har herved henset til, at uddelingernes størrelse kunne opgøres ud fra objektive kriterier inden udgangen af indkomståret 1997, samt at fundatsens § 3 efter det oplyste var de enkelte legatmodtagere bekendt, hvorfor modtagerne i kraft heraf havde opnået et retskrav på uddelingerne.

Den påklagede ansættelse nedsættes i overensstemmelse hermed. ●

Bekendtgørelse om anbringelse og bestyrelse af fondes midler

I medfør af § 9, stk. 3, og § 10 i lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 698 af 11. august 1992, § 14 i lov om familiefideikommisssers overgang til fri ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 637 af 15. september 1986 samt § 4, stk. 4, i lov om lens, stamhuses og fideikommisgodsers samt de herhen hørende fideikommiskapitalers overgang til fri ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 638 af 16. september 1986, som senest ændret ved § 22 i lov nr. 389 af 14. juni 1995, fastsættes:

§ 1. Reglerne i denne bekendtgørelse finder anvendelse på

- 1) fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner (fonde), som er omfattet af lov om fonde og visse foreninger,
- 2) stadfæstede fonde, som i medfør af § 1, stk. 4, i lov om fonde og visse foreninger ikke er omfattet af den nævnte lov, og
- 3) successorfonde oprettet i henhold til § 4 i lov om lens, stamhuses og fideikommisgodsers samt de herhen hørende fideikommiskapitalers overgang til fri ejendom og midler omfattet af lov om familiefideikommisssers overgang til fri ejendom med de afvigelser, der følger af de nævnte midlers særlige karakter.

Stk. 2. For de midler, der er omfattet af stk. 1, nr. 3, meddeles tilladelse efter denne bekendtgørelse af Civilretsdirektoratet.

Almindelige bestemmelser

§ 2. Midler, som tilhører fonde, skal anbringes forsvareligt og bedst muligt.

Stk. 2. Midlerne anbringes i værdipapirer efter reglerne i §§ 5-14, jf. dog stk. 3 og § 3.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 finder ikke anvendelse, hvis der er truffet anden bestemmelse i fondens vedtægt. Bestemmelsen finder heller ikke anvendelse på renter og andet afkast af fondens akti-

ver samt arv og gave, som arvelader eller giver har bestemt skal anvendes til uddeling. Midler, der er skænket eller udlagt på skifte, kan forblive i den form, i hvilken de er modtaget.

Stk. 4. Fondsmyndigheden kan tillade, at midlerne anbringes på anden måde.

§ 3. Kontante midler, der fremkommer ved udtrækning af obligationer, salg af aktiver, afdrag på eller indfrielse af pantebreve eller på lignende måde, skal indsættes på en særskilt bank- eller sparekassekonto (kapitalkonto). Indestående på kontoen anbringes snarest muligt efter reglerne i §§ 5-14 eller efter særlige bestemmelser i vedtægten.

§ 4. Bestemmelser i en vedtægt, hvorefter fondens midler skal være anbragt som umyndiges midler, er ikke til hinder for, at midlerne anbringes efter reglerne i denne bekendtgørelse, såfremt vedtægten eller stiftelsesdokumentet er oprettet før den 1. oktober 1966.

Anbringelse i værdipapirer

§ 5. Højest halvdelen af midlerne, jf. dog § 7, stk. 2, § 9, stk. 3, og § 11, kan anbringes i

- 1) erhvervsobligationer og konvertible obligationer,
- 2) udbyttegivende investerings- og placeringsforeninger eller afdelinger af sådanne,
- 3) sparekassers beviser for garantikapital og andelskassers beviser for andelskapital, og
- 4) aktier.

§ 6. Anbringelse kan ske i rentebærende obligationer, hvis disse bliver handlet på et reguleret marked, jf. stk. 2, og er udstedt i et af de i stk. 2, nævnte landes møntenhed.

Stk. 2. Befinder markedet sig indenfor et EU/EØS-land, skal markedet være optaget på listen nævnt i artikel 1, nr. 13, i direktiv 93/22/EØF om investe-

...Bekendtgørelse om anbringelse og bestyrelse af fondes midler

ringservice i forbindelse med værdipapirer. Befinder markedet sig uden for et EU/EØS-land, skal markedet være medlem af The World Federation of Exchanges og befinde sig i et land, der er fuldt medlem af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD).

Stk. 3. Anbringelse kan ikke ske i præmieobligationer.

Stk. 4. Reglerne i § 10, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse ved anbringelse i erhvervsobligationer og konvertible obligationer.

§ 7. Anbringelse kan ske i andele i udbyttegivende investerings- og placeringsforeninger eller afdelinger af sådanne, der er omfattet af lov om investeringsforeninger og specialforeninger samt andre kollektive investeringsordninger mv. eller tilsvarende EU/EØS-lovgivning. Det er en betingelse, at investerings- eller placeringsforeningens vedtægter ikke indeholder bestemmelser om

- 1) at foreningen kan give et årligt bidrag af formuen til humanitære eller almennyttige organisationer,
- 2) at foreningen må udlodde af sin formue i de år, hvor investeringsafkastet ikke modsvarer indtjeningsbehovet, eller
- 3) at indløsning ikke kan finde sted i en forud fastlagt periode.

Stk. 2. Alle midlerne kan, uanset grænsen i § 5, anbringes i andele i investerings- og placeringsforeninger eller afdelinger af sådanne, hvis foreningen eller afdelingen efter sin vedtægt alene kan investere i obligationer, der opfylder betingelserne i § 6, stk. 1 og 2, hvis der efter vedtægten højst kan investeres 50 pct. i erhvervsobligationer, og hvis der ikke kan investeres i præmieobligationer og konvertible obligationer. Det er endvidere en betingelse, at investerings- eller placeringsforeningens vedtægt ikke indeholder bestemmelser som nævnt i stk. 1, 2. pkt., nr. 1-3.

§ 8. Anbringelse kan ske i sparekassers beviser for garantikapital eller andelskassers beviser for andelskapital, hvis beviserne ifølge sparekassens eller an-

delskassens vedtægter er omsættelige.

Stk. 2. Reglerne i § 10, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 9. Anbringelse kan ske i aktier, hvis disse bliver handlet på et reguleret marked, jf. stk. 2, og er udstedt i et af de i stk. 2, nævnte landes møntenhed.

Stk. 2. Befinder markedet sig indenfor et EU/EØS-land, skal markedet være optaget på listen nævnt i artikel 1, nr. 13, i direktiv 93/22/EØF om investeringservice i forbindelse med værdipapirer. Befinder markedet sig uden for et EU/EØS-land, skal markedet være medlem af The World Federation of Exchanges og befinde sig i et land, der er fuldt medlem af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD).

Stk. 3. Ved aktieudvidelse kan den tegningsret, der er knyttet til aktierne, benyttes, selvom den grænse, der er fastsat i § 5, overskrides, og selvom aktierne ikke opfylder betingelserne i stk. 1 og 2. Det samme gælder ved modtagelse af fondsaktier.

§ 10. Der må i ét selskab højst erhverves aktier svarende til 15 pct. af selskabets aktiekapital. Endvidere må der kun erhverves aktier, der ifølge beslutning truffet på selskabets senest afholdte ordinære generalforsamling har givet et udbytte, jf. dog stk. 4.

Stk. 2. Højst 15 pct. af midlerne kan anbringes i aktier i ét selskab.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2, finder ikke anvendelse på fondsaktier eller aktier, der ved aktieudvidelsen erhverves ved benyttelse af den tegningsret, der er knyttet til aktierne.

Stk. 4. Ved sparekassers eller andelskassers omdannelse til aktieselskab efter §§ 208-217 i lov om finansiel virksomhed kan sparekassens beviser for garantikapital eller andelskassens andelsbeviser, uanset stk. 1, 2. pkt., ombyttes til aktier efter § 209, stk. 2 og § 216, stk. 2, i den nævnte lov. Oprettelse der ved omdannelsen et holdingselskab, der skal videreføre sparekasseaktieselskabet eller andelskasseaktieselskabet, kan beviserne, uanset stk. 1, 2. pkt., ombyttes til aktier i holdingselskabet.

§ 11. Beløb, der fremkommer ved afhændelse af aktiver som nævnt i § 5, kan genanbringes i tilsvarende aktiver, uanset om grænsen i § 5 overholdes.

§ 12. Ved erhvervelse af aktiver sker beregning af grænserne i § 5 og § 10, stk. 2, på grundlag af handelsværdien (kursværdi, eller for fast ejendom, den seneste offentlige kontantværdi) af de midler, som fonden ejer på erhvervestidspunktet. I mangel af officiel kursfastsættelse lægges den seneste kurs til grund, som skattevæsenet har godkendt.

§ 13. Anbringelse kan ske mod tinglyst pant i fast ejendom, hvis pantebrevet sammenlagt med foranstående prioriteter omregnet til kontantværdi har sikkerhed inden for 80 pct. af den seneste offentlige kontantvurdering, og hvis bygningerne er behørigt brandforsikret.

§ 14. Anbringelse mod pant i fast ejendom, der varigt helt eller delvist er indrettet med særlig erhvervsvirksomhed for øje, kræver fondsmyndighedens godkendelse. Tilsvarende kræver anbringelse mod pant i bygninger, der tilhører en anden end grundens ejer, fondsmyndighedens godkendelse.

Bestyrelse og påtegning af aktiverne

§ 15. §§ 16-20 finder anvendelse på de fonde, som er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1.

Stk. 2. § 16 finder dog ikke anvendelse på fonde, der bestyres af staten, en amtskommune eller en kommune. Disse fondes aktiver skal forsynes med en påtegning som nævnt i § 17 og § 18.

Stk. 3. Midler omfattet af § 1, stk. 1, nr. 3, skal bestyres i en godkendt forvaltningsafdeling som nævnt i § 16, stk. 1.

§ 16. Medmindre andet er bestemt i vedtægten, skal en fonds værdipapirer og kontante midler, jf. dog § 3, bestyres i en forvaltningsafdeling knyttet til et pengeinstitut, som Justitsministeriet har godkendt efter § 35, stk. 1, i værgemålsloven eller § 61, stk. 1, i arveloven. Obligationer kan dog indskrives i et realkreditinstitut, som er godkendt af staten.

Stk. 2. Medmindre andet er bestemt i vedtægten, kan en fonds midler ikke bestyres i mere end én

forvaltningsafdeling eller i mere end ét realkreditinstitut. Tilsvarende kan en fonds midler ikke bestyres i både en forvaltningsafdeling og i et realkreditinstitut.

§ 17. Depoter i en forvaltningsafdeling og indskrivningskonti i et realkreditinstitut, der er nævnt i § 16, skal forsynes med en påtegning om, at der ikke kan rådes over aktiverne ved salg eller pantsætning eller på anden måde uden fondsmyndighedens tilladelse.

Stk. 2. Såfremt en fonds aktiver ikke er bestyret i en godkendt forvaltningsafdeling eller indskrevet i et realkreditinstitut, skal fondens konto i Værdipapircentralen forsynes med en påtegning som nævnt i stk. 1. Øvrige værdipapirer skal indsendes til fondsmyndigheden og forsynes med en påtegning som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Kapitalkontoen, jf. § 3, skal forsynes med en påtegning som nævnt i stk. 1.

§ 18. På fast ejendom tinglyses en bestemmelse om, at der ikke kan rådes over ejendommen ved salg eller pantsætning eller på anden måde uden fondsmyndighedens tilladelse.

§ 19. Påtegning efter § 17, stk. 1, er ikke til hinder for ombytning af aktiverne, hvis de midler, der fremkommer som led i ombytningen, anbringes efter reglerne i §§ 5-13 eller efter særlige bestemmelser i vedtægten. Det er yderligere en betingelse, at de aktiver, der erhverves ved ombytningen, bestyres i den forvaltningsafdeling eller indskrives i det realkreditinstitut, hvor aktiverne hidtil har været bestyret eller indskrevet.

Stk. 2. Ved ombytning, jf. stk. 1, forstås en omlægning af kapitalen ved salg af værdipapirer og køb af andre værdipapirer.

§ 20. Såfremt kapitalkontoen er oprettet i en forvaltningsafdeling, er påtegning efter § 17, stk. 3, ikke til hinder for, at midlerne på kapitalkontoen anbringes efter reglerne i §§ 5-13 eller efter særlige bestemmelser i vedtægten.

Stk. 2. Såfremt kapitalkontoen ikke er oprettet i en forvaltningsafdeling, er påtegning efter § 17, stk. 3, ikke til hinder for, at midlerne på kapitalkontoen

...Bekendtgørelse om anbringelse og bestyrelse af fondes midler

anbringes i realkreditobligationer indskrevet i et realkreditinstitut, såfremt samtlige fondens midler er indskrevet i et realkreditinstitut, og såfremt kapitalkontoen er forsynet med en påtegning om, at midlerne på kontoen kun må investeres i realkreditobligationer indskrevet i et realkreditinstitut.

Ikræfttrædelsesbestemmelser

§ 21. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2004.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 809 af 23. oktober 1997 om anbringelse af fondes midler og bestyrelsesvederlag mv. ophæves.

§ 22. Reglen i § 2 er ikke til hinder for, at fondens midler kan forblive anbragt i den form, hvori de forelå den 30. marts 1985.

Justitsministeriet, den 11. maj 2004

Lene Espersen

/Else Marie Thoustrup Sørensen

Spar tid og penge

– få en effektiv administration gennem vor Total-forvaltning

Total-forvaltning indebærer som udgangspunkt, at Forvaltningsinstituttet forestår:

- udbetaling af legatportioner og andre udbetalinger efter bestyrelsens anvisninger,
- indberetning til skattemyndighederne af indberetningspligtige legatbeløb,
- udbetaling af bestyrelses- og administrationshonorar med tilbageholdelse af A-skat mv. samt efterfølgende skatteindberetning,
- tilbagesøgning af erlagt udbytteskat,
- reinvestering af likvide kapitalbeløb,
- udfærdigelse af fondens årsregnskab til brug for fondens bestyrelse og fondens skattemyndighed,
- beregning af realiseret kursavance på fordringer (obligationer, obligationsbaserede investeringsbeviser, pantebreve mv.) til brug ved opgørelse af fondens skattepligtige indkomst,
- styring af den skattemæssige 3-års regel på fondens aktier/aktiebaserede investeringsbeviser,
- udfærdigelse af fondens selvangivelse,
- revision af fondens regnskab.

Vi udarbejder gerne et tilbud til Dem.

Forvaltningsinstituttet

for Lokale Pengeinstitutter

Agri-Egens Sparekasse
 Almind Sparekasse
 Arbejdernes Landsbank
 Bjergby-Flade Sparekasse
 Boddum-Ydby Sparekasse
 Bonusbanken A/S
 Borbjerg Sparekasse
 Brogger Sparekasse
 Brovst Sparekasse
 Brørup Sparekasse
 Danske Andelskassers Bank
 Den jyske Sparekasse
 DiBa Bank
 Djurslands Bank
 Dragsholm Sparekasse
 Dronninglund Sparekasse
 Durup Sparekasse
 Egnsbank Han Herred
 Fanefjord Sparekasse
 Fanø Sparekasse
 FASTER Andelskasse
 Finansbanken
 Flakkebjerg og Omegns Sparekasse
 Flemløse Sparekasse
 Forstædernes Bank
 Fruering-Vilved Sparekasse
 Frørup Andelskasse
 Frøs Herreds Sparekasse
 Frøslev-Møllerup Sparekasse
 Fuur Sparekasse
 Galtens Sparekasse
 Gjerlev-Enslev Sparekasse
 GrønlandsBANKEN
 Haarslev Sparekasse
 Hadsten Bank
 Hals Sparekasse
 Hellevad-Ørum Sparekasse
 Helligsø-Geftrup Sparekasse
 Hunstrup-Østerild Sparekasse
 hvb Bank
 Hvidbjerg Bank
 Hvidbjerg-Ørum Sparekasse

Jelling Sparekasse
 Jerslev Sparekasse
 Kaupthing Bank
 Klim Sparekasse
 Kongsted Sparekasse
 Kreditbanken
 Københavns Andelskasse
 Langå Sparekasse
 Lokalbanken i Nordsjælland
 Lollands Bank
 Lunde-Kvong Andelskasse
 Løkken Sparekasse
 Merkur, Den Almennyttige Andelskasse
 Middelfart Sparekasse
 Morsø Bank
 Morsø Sparekasse
 Møns Bank
 Mørke Sparekasse
 Nordfyns Bank
 Nordjyske Bank
 Nørresundby Bank
 Refsnæs Sparekasse
 Ringkjøbing Bank
 Ringkjøbing Landbobank
 Rise Spare- og Lånekasse
 Roskilde Bank
 Roslev Sparekasse
 Ryslinge Andelskasse
 Rønne og Omegns Sparekasse
 Salling Bank
 Sammenslutningen
 Danske Andelskasser
 Sdr. Lem Andelskasse
 Skjern Bank
 Skælskør Bank
 Snedsted-Nørhå Sparekasse
 Sparbank Vest
 Spare- & Laanekassen i Vium Sogn
 Sparekassen Balling
 Sparekassen Bredebro
 Sparekassen Den lille Bikube
 Sparekassen Faaborg

Sparekassen Farsø
 Sparekassen for Arts Herred
 Sparekassen for Nr. Nebel og Omegn
 Sparekassen Himmerland
 Sparekassen Hobro
 Sparekasse Hvetbo
 Sparekassen i Skals
 Sparekassen Kronjylland
 Sparekassen Lolland
 Sparekassen Løgumkloster
 Sparekassen Midt Vest
 Sparekassen Midtjurs
 Sparekassen Midtjylland
 Sparekassen Nordmors
 Sparekassen Sjælland
 Sparekassen Sundsøre
 Sparekassen Thy
 Sparekassen Vendsyssel
 Sparekassen Vestsalling
 Sparekassen Østjylland
 SparTrelleborg
 St. Brøndum Sparekasse
 Stadil Sogns Spare- og Lånekasse
 Svendborg Sparekasse
 Søby-Skader-Halling Spare- og Laanekasse
 Sønderhå-Hørsted Sparekasse
 Thyholm Sparekasse
 Totalbanken
 Tved Sparekasse
 Tødsø-Erslev Sparekasse
 Tønder Bank
 Ulfborg Sparekasse
 Ulsted Sparekasse
 Vestfyns Bank
 Vestjysk Bank
 Vinderup Bank
 Vistoft Sparekasse
 Vivild og Omegns Sparekasse
 Vorbasse-Hejnsvig Sparekasse
 Vordingborg Bank
 Ø. Brønderslev-Hallund Sparekasse
 Østjysk Bank

Forvaltningsinstituttet

for Lokale Pengeinstitutter

Forvaltningsinstituttet for Lokale Pengeinstitutter
 Toldbodgade 33 · Postboks 9019 · 1022 København K · Tlf. 3369 1777 · Fax 3314 9796
 E-mail: forv@forvaltningsinst.dk · www.forvaltningsinst.dk